

Schicht-szappan

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

+ Soványság +

Begyűlt testidomok a D. Franz Steiner & Co. Berlin cégnek. Altal. Aranyéremmel kitüntetve. Paris 1900, Hygiene-kilátás és Hamburg 1901. 6-8. és 10. és 12. kiállítások. 30. évi győzelmi díjazás. Orvosi rend. szerint. Széles körű elterjedés. Nem szűnik meg. Széles körű elterjedés. 2. kor. 10. évi. Postamentes vagy utánvétellel. Szállítja: 10188

TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszerész,
Budapest, 18. Király-u. 12.

Testesség, Kövértestűség.

Hogy nyúlánkká legyünk a nélkül, hogy az egészségünknek ártson, használjuk a **Pilules Apollo-t**, mely tengeri növények alapján van előállítva és parisi orvosok által jóváhagyva.

E könnyen betartható gyógyszerkezelés elhajtja a túlságos embonpoint csatlakoztatásul és biztosítja rövid idő alatt a kövértestűség gyógyulását mind a két nemnél.

Es a titka minden elegáns hölgynek, ki nyúlánkká és fiatalos alakját meg akarja őrizni. Egy üveges ára utasításal együtt K 6.45 bérmentve, utánvétellel K 6.75.

J. Ratié, Pharmacia, 5, Passage Verdeau, Paris (9e).

Raktár Berlinben: **B. Hadra, gyógyszerész, Spandauerstrasse 77.**

Ausztria-Magyarországban: **Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12.** 10467

Kováts Béla

kocsigyártó
Budapest, V., Lipót-körút 3.

Ajánlja újonnan berendezett modern hintó raktárát.

Alapított 1886. Képes árjegyzék bérmentve.

VAS GEREBEN ÖSSZEGYÜJTÖTT MUNKAI

ILLUSZTRÁLT KIADÁS

VAS GEREBEN jóízű, zamatos magyarság munkáinak egy magyar ház könyvtárából sem szabad hiányozni.

13 kötetben teljes; ára füzve kor. 52.—

Egyöntetű díszes kötésben kor. 72.80

Havi részletfizetésre is kapható.

Minden kötet külön is megszerezhető;

Egy-egy kötet ára füzve ... 4 kor. — fill.

Diszkrétben ... 5 kor. 60 fill.

A régi jó idők. 117 képpel.

Nagy idők, nagy emberek. 97 képpel.

Pörös atyafiak. 108 képpel.

A nemzet napszámok. 95 képpel.

Egy alispán. 100 képpel.

Garasos arisztokrácia. 98 képpel.

Tekintetes urak. 133 képpel.

Jurátus élet. 107 képpel.

Életunt ember. 137 képpel.

Dixi, adomák. 94 képpel.

A Kalap-király

3, 4, 5 koronás különlegességekben elismert specialista.
Kossuth Lajos-utca végén, Eskü-út, Klotild-palota.

Az egész világból jövő
HAJÓS-féle

aradi Ibolya-Crème
szeptől, májig, bibires, bőrvörösség és mindennemű arczsztatás ellen feltűnő jó és utóéletetlenség készítmény. A bőre rögtön felszívódik, hatása bámulatba ejtő. Nappal is használható!

Egy tégely ára 1 korona.

Aradi Ibolya-crém-szappan 70 fillér. — Ibolya hálgyörz fehér-, róza- és krém-színben egy doboz 1 korona 20 fillér. — Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 1 korona.

Bevásárlásnál csak HAJÓS-féle készítményeket tessék elfogadni.

HAJÓS ÁRPÁD
gyógyszerész és gyógyszerészeti laboratoriuma

Arad, Andrássy-tér 22 a. megegyezéssel szomben.

Főraktárak Budapestben: Török József Király-utca 12 és Andrássy-út 26. Nádorgyógytár Váci-körút 17. Neruda Nándor Kossuth Lajos-u. 7. és Zoltán Béla gyógyszerárban Szabadság-tér.

Kapható a készítő feltalálónál:

HAJÓS ÁRPÁD
gyógyszerész és gyógyszerészeti laboratoriuma

Arad, Andrássy-tér 22 a. megegyezéssel szomben.

Főraktárak Budapestben: Török József Király-utca 12 és Andrássy-út 26. Nádorgyógytár Váci-körút 17. Neruda Nándor Kossuth Lajos-u. 7. és Zoltán Béla gyógyszerárban Szabadság-tér.

Kapható a készítő feltalálónál:

HAJÓS ÁRPÁD
gyógyszerész és gyógyszerészeti laboratoriuma

Arad, Andrássy-tér 22 a. megegyezéssel szomben.

Főraktárak Budapestben: Török József Király-utca 12 és Andrássy-út 26. Nádorgyógytár Váci-körút 17. Neruda Nándor Kossuth Lajos-u. 7. és Zoltán Béla gyógyszerárban Szabadság-tér.

Kapható a készítő feltalálónál:

HAJÓS ÁRPÁD
gyógyszerész és gyógyszerészeti laboratoriuma

Arad, Andrássy-tér 22 a. megegyezéssel szomben.

Főraktárak Budapestben: Török József Király-utca 12 és Andrássy-út 26. Nádorgyógytár Váci-körút 17. Neruda Nándor Kossuth Lajos-u. 7. és Zoltán Béla gyógyszerárban Szabadság-tér.

Kapható a készítő feltalálónál:

HAJÓS ÁRPÁD
gyógyszerész és gyógyszerészeti laboratoriuma

Arad, Andrássy-tér 22 a. megegyezéssel szomben.

Főraktárak Budapestben: Török József Király-utca 12 és Andrássy-út 26. Nádorgyógytár Váci-körút 17. Neruda Nándor Kossuth Lajos-u. 7. és Zoltán Béla gyógyszerárban Szabadság-tér.

Kapható a készítő feltalálónál:

HAJÓS ÁRPÁD
gyógyszerész és gyógyszerészeti laboratoriuma

Arad, Andrássy-tér 22 a. megegyezéssel szomben.

Főraktárak Budapestben: Török József Király-utca 12 és Andrássy-út 26. Nádorgyógytár Váci-körút 17. Neruda Nándor Kossuth Lajos-u. 7. és Zoltán Béla gyógyszerárban Szabadság-tér.

Kapható a készítő feltalálónál:

HAJÓS ÁRPÁD
gyógyszerész és gyógyszerészeti laboratoriuma

Arad, Andrássy-tér 22 a. megegyezéssel szomben.

Főraktárak Budapestben: Török József Király-utca 12 és Andrássy-út 26. Nádorgyógytár Váci-körút 17. Neruda Nándor Kossuth Lajos-u. 7. és Zoltán Béla gyógyszerárban Szabadság-tér.

Kapható a készítő feltalálónál:

HAJÓS ÁRPÁD
gyógyszerész és gyógyszerészeti laboratoriuma

Arad, Andrássy-tér 22 a. megegyezéssel szomben.

Főraktárak Budapestben: Török József Király-utca 12 és Andrássy-út 26. Nádorgyógytár Váci-körút 17. Neruda Nándor Kossuth Lajos-u. 7. és Zoltán Béla gyógyszerárban Szabadság-tér.

Kapható a készítő feltalálónál:

Carmen Sylva-krém és szappan

Chapó Iván, Resicza, Fő-tér 37.

Készítménye feltűnő hatással szer

szeplő,

pörsekenések,

pattanások,

10458

májfoltok, gráneczos bőr, himlőhelyek, az orr és arcz vörössége ellen, az arczbőrt fiatalosan üdvé és káprázatosan fehérre teszi. Raktár van belőle minden gyógyszerárban, a hol pedig nem kapható, ott forduljanak közvetlenül a készítőhöz, ne fogadjanak el a szót, hanem kérjék Chapó gyógyszerész Carmen Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

Sylva krémjét és szappanját.

SERRAVALLO

China-bora vassal.
Erősítő szer gyengék, vérszegénység és lábbadozások számára. Értékesítő: J. Serravallo — Trieste-Barcoia.

Kitűnő íz.

J. Serravallo — Trieste-Barcoia.

Kapható a gyógyszerárakban

1/2 literes üvegekben K 2.40 és

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

1 literes üvegekben K 4.40.

31. SZ. 1904. (51. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JULIUS 31.

Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt: egész évre 24 korona, félévre 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 16 korona, félévre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával): egész évre 10 korona, félévre 5. Külföldi előfizetésekre a postai megkezdéssel utólagosan.

ARADVÁRI BÁRÓ KÖNIG KÁROLY.

PÁPAY ISTVÁN halála fájdalmas érzést keltett országunkban, s a nagy közönség is érezte a veszteséget. Pedig Pápay nem szerepelt nyilvánosan, működésének teljes értékét inkább csak a beavatottak méltathatták egész valóságában, a kik tudták, hogy az ország érdekeit nemcsak nagy beszédekkel és közszerepléssel lehet szolgálni, hanem a színtalálk mögött is, talán még nagyobb mértékben. Az az ember, a ki közvetlen, naponkénti érintkezésben van az uralkodóval s az udvari befolyások sok-féle szövetségében a magyarságot és hazáját szolgálja, végtelenül becses munkát végez. Lemond a közismerésnek nyilvános koszorújáról és beéri a hazafias kötelességteljesítésnek azzal az öntudatával, hogy királyának és hazájának egyaránt hű szolgája volt. Kiegyeztetet, felvilágosít, tévedéseket elsimít, félreértéseket eloszlat. Pápay István sohase kereste az elismerést, mégis megtalálta. Tudtuk mindnyájan, hogy igaz, hű szószólónk a királlyal. Az államférfiak, politikusok révén ez a meggyőződés észrevétel nélkül kiszivárgott végig az egész országon.

Halálakor mindenki azt kérdezte: ki fogja pótolni?

Helyébe Könyg Károly lépett, a ki évekig munkatársa volt Pápaynak e legkevesebbé sem hálás, igen fárasztó hatáskörben és lassanként azt tapasztalhattuk, hogy az utód méltó tanítványa elődjének.

Aradvári Könyg Károlyt, a cs. és kir. kabinetiroda magyar ügyeinek előadóját, ki mint osztályfőnök évek óta sikerrel tölti be nagynevű elődjének helyét, a magyar kormány ajánlatára a király legutóbb magyar bárósággal tüntette ki.

A száraz életrajzi adatokat röviden néhány sorban lehet összegezni. Nem különböznek azok külsőségeiben sok más hivatali pályától.

Aradvári Könyg Károly 1842. évi szeptember 10-én született Tokajban Zemplénmegyében, hol édes atyja sóhivatali pénztárnok volt. Tanulmányait Sátoralja-Ujhelyben, Rozs-

nyón és Kassán végezte. 1865-ben letette a köz- és váltóügyvédi vizsgákat, 1866-ban, mint fogalmazó-gyakornok a magyar királyi helytartótanácsnál államszolgálatba lépett, 1867-ben mint segédfogalmazó átvétetett a magyar királyi belügyminisztériumhoz, a hol miniszteri fogalmazóvá és utóbb miniszteri titkárrá lépett elő, míg 1872-ben ő Felső kabinetirodájába udvari titkári minőségben helyeztetett át. Itt aztán fokozatosan kormánytanácsossá, udvari tanácsossá, majd osztályfőnökké léptették elő.

A kabinetirodában töltött több mint 32 évi szolgálati idő alatt a Felső kegye különböző kitüntetésekben részesítette. Megkapta a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, a III. osztályú vaskorona-rendet és a Lipót-rend lovagkeresztjét.

1878-ban házasságra lépett Klumbergi lovag Pollack Sándor altábornagy leányával, Alexandrinával, mely házasságból három gyermek született: Egon, Alexandrine és Éva. Neje unokája Pollack Mihálynak, a régi Budapest legkitűnőbb építőművésze, a ki többek közt a főváros egyik legszebb monumentális épületét, a Nemzeti Múzeumot építette.

Hivataloskodásának egész ideje alatt kitűnt azokkal a tulajdonságokkal, melyek épen erre a felelősségteljes, nehéz állásra képesítették. Tapintat, szerénység, soknemű szakismeret, szorgalom, mindenre kiterjedő figyelmes érdeklődés — a mi ebben az állásban annyira szükséges — ezek a kabinetirodai szolgálatban megkívánt, elengedhetetlen tulajdonságok. Lehet valaki jeles, kiváló tisztviselő, a nélkül, hogy az udvarnál megállhatná a helyét. Ebben a lég-

körben a szakember társadalmi és diplomáciai előkelő tulajdonságok nélkül nem is képzelhető. Fáradhatlanságban pedig példát kell vennie felső uráról. Nincs a monarkhiának ernyedetlenebb tisztviselője Ferencz József királlyal. A hajnal már irásztalánál találja és akkor talpon vannak tanácsosai is. A kabinetiroda vezetői (az osztály- és a magyar) adják elő a kormányok minden előterjesztését, tehát minden szakmában jártasoknak kell lenniük, hogy az uralkodó különböző kérdéseire kielégítő választ adhassanak. De ismerniük kell a sokféle személyiségeket, viszonyokat, hogy tájékozathassák urukat ezekre nézve is. Figyelmüket nem kerülhetik el a magán, társadalmi és politikai élet kisebb mozzanatai sem.

Könyg Károly nemcsak az udvar becsületét nyerte meg működésével, hanem a magyar államférfiak és politikai körök legteljesebb bizalmát is kiérdemelte.

Mint magánembert jellemzi őt nagyképű fenhéjázástól ment, jó-akaró, udvarias előzékenysége, mely a magyar tisztviselői karnak a burocratizmus másutt szokásos rártati gögjével szemben még külföldiek előtt is jó hirt szerzett. A ma-

nyón és Kassán végezte. 1865-ben letette a köz- és váltóügyvédi vizsgákat, 1866-ban, mint fogalmazó-gyakornok a magyar királyi helytartótanácsnál államszolgálatba lépett, 1867-ben mint segédfogalmazó átvétetett a magyar királyi belügyminisztériumhoz, a hol miniszteri fogalmazóvá és utóbb miniszteri titkárrá lépett elő, míg 1872-ben ő Felső kabinetirodájába udvari titkári minőségben helyeztetett át. Itt aztán fokozatosan kormánytanácsossá, udvari tanácsossá, majd osztályfőnökké léptették elő.

A kabinetirodában töltött több mint 32 évi szolgálati idő alatt a Felső kegye különböző kitüntetésekben részesítette. Megkapta a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, a III. osztályú vaskorona-rendet és a Lipót-rend lovagkeresztjét.

1878-ban házasságra lépett Klumbergi lovag Pollack Sándor altábornagy leányával, Alexandrinával, mely házasságból három gyermek született: Egon, Alexandrine és Éva. Neje unokája Pollack Mihálynak, a régi Budapest legkitűnőbb építőművésze, a ki többek közt a főváros egyik legszebb monumentális épületét, a Nemzeti Múzeumot építette.

Hivataloskodásának egész ideje alatt kitűnt azokkal a tulajdonságokkal, melyek épen erre a felelősségteljes, nehéz állásra képesítették. Tapintat, szerénység, soknemű szakismeret, szorgalom, mindenre kiterjedő figyelmes érdeklődés — a mi ebben az állásban annyira szükséges — ezek a kabinetirodai szolgálatban megkívánt, elengedhetetlen tulajdonságok. Lehet valaki jeles, kiváló tisztviselő, a nélkül, hogy az udvarnál megállhatná a helyét. Ebben a lég-

körben a szakember társadalmi és diplomáciai előkelő tulajdonságok nélkül nem is képzelhető. Fáradhatlanságban pedig példát kell vennie felső uráról. Nincs a monarkhiának ernyedetlenebb tisztviselője Ferencz József királlyal. A hajnal már irásztalánál találja és akkor talpon vannak tanácsosai is. A kabinetiroda vezetői (az osztály- és a magyar) adják elő a kormányok minden előterjesztését, tehát minden szakmában jártasoknak kell lenniük, hogy az uralkodó különböző kérdéseire kielégítő választ adhassanak. De ismerniük kell a sokféle személyiségeket, viszonyokat, hogy tájékozathassák urukat ezekre nézve is. Figyelmüket nem kerülhetik el a magán, társadalmi és politikai élet kisebb mozzanatai sem.

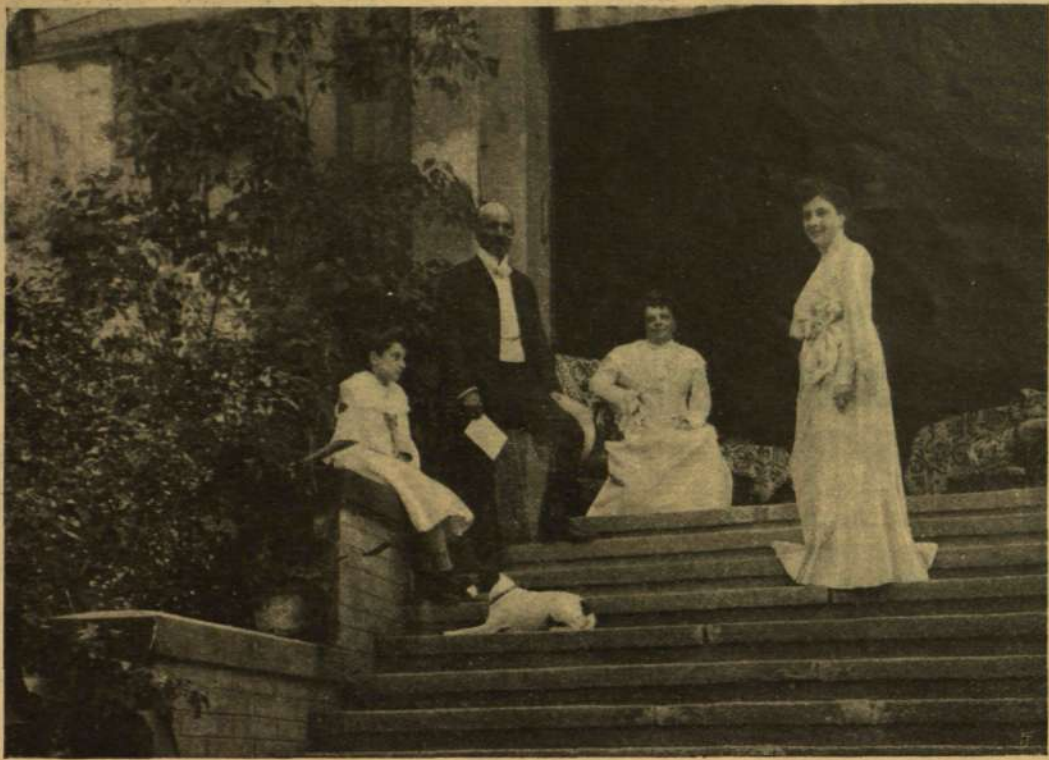
Könyg Károly nemcsak az udvar becsületét nyerte meg működésével, hanem a magyar államférfiak és politikai körök legteljesebb bizalmát is kiérdemelte.

Mint magánembert jellemzi őt nagyképű fenhéjázástól ment, jó-akaró, udvarias előzékenysége, mely a magyar tisztviselői karnak a burocratizmus másutt szokásos rártati gögjével szemben még külföldiek előtt is jó hirt szerzett. A ma-

nyón és Kassán végezte. 1865-ben letette a köz- és váltóügyvédi vizsgákat, 1866-ban, mint fogalmazó-gyakornok a magyar királyi helytartótanácsnál államszolgálatba lépett, 1867-ben mint segédfogalmazó átvétetett a magyar királyi belügyminisztériumhoz, a hol miniszteri fogalmazóvá és utóbb miniszteri titkárrá lépett elő, míg 1872-ben ő Felső kabinetirodájába udvari titkári minőségben helyeztetett át. Itt aztán fokozatosan kormánytanácsossá, udvari tanácsossá, majd osztályfőnökké léptették elő.

A kabinetirodában töltött több mint 32 évi szolgálati idő alatt a Felső kegye különböző kitüntetésekben részesítette. Megkapta a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, a III. osztályú vaskorona-rendet és a Lipót-rend lovagkeresztjét.

1878-ban házasságra lépett Klumbergi lovag Pollack Sándor altábornagy leányával, Alexandrinával, mely házasságból három gyermek született: Egon, Alexandrine és Éva. Neje unokája Pollack Mihálynak, a régi Budapest legkitűnőbb építőművésze, a ki többek közt a

A középen báró König Károly, mellette balról neje s leánya Alexandrine báróné, tőle jobbról másik leánya, Éva báróné.

BÁRÓ KÖNIG KÁROLY CSALÁDJÁ KÖRÉBEN TAHI-TÓTFALUSI NYARALÓJÁBAN.

gyar tisztviselő gyakorlati gondolkozását s kevesebbet ad a formaságra, mint a lényegre. Szívélyesebb, egyszerűbb, hozzáférhetőbb, mint kartársai Európa legtöbb más államában.

König Károly ezeket a magyar tulajdonságokat ép annyira egyesíti magában, mint a hogy a nyugati burocracia fényes tulajdonságait is kellőképp tudja érvényesíteni felséges urának szolgálatában, kit mindenbóvá követni szokott. Csak ha a király nyáron Ischlbe megy, vonulhat vissza König is tahi-tótfalusi nyaralójába, Budapest közelében, hol azonban szintén hivataloskodik s csak a megmaradt szabad időben piheni ki fáradalmait családjá körében.

ZMÁJ JOVÁNOVICS JÁNOS

HERVADT BÍMBÓK CZIMÜ GYŰJTEMÉNYÉBŐL.*

Szerb eredetiből fordította ROHONYI GYULA.

Az elhamvadalt.

Poros könyvek, iratok közt,
A melyeket lapozgattam,
Meglelém egy régi dalom'
Efeledten — kiadatlan.

Mikor irtam, még a lelkem
Ábrándokkal volt eltelve;
E dalban volt boldogságom,
Szerelmem megénekelve.

Eme dalban ifjúságom
Minden álma ... osupa éden!
Az volt az én aranykorom,
Múló földi üdvösségem.

Mit tűnődöm boldogságom,
A mely eltűnt réges-régen?
Nem is merem elolvasni
Kiadatlan költeményem.

De a mécesem egyre lobog,
Mintha látni vágná dalom ...
— Hadd eméssze el a lángja —
Ha kell, itt van, — odaadom ...

A papírlap elhamvadott;
De a betűk megmaradtak,
S az elhamvad papírlapon
Halvány, fehér nyomot hagytak.

* Miná a két költemény a Kisfaludy-Társaság idei márciusi gyűlésén olvastattott föl.

Nem ismer tért, távolságot;
És ha szívből kipusztult
A hitem s minden reményem ...
Akkor is szeretni foglak
Lenge árnyam ... üdvösségem!

CSEHOV ANTAL.

1860—1904.

Az orosz irodalom nagyon rövid idő alatt emelkedett az európai vezető irodalmak sorába. A lírában ugyan *Puskin* és *Lermontov* óta nem termelt igazi nagy költőt, a drámában sohasem tudott magasabbra emelkedni, de a regényben *Turgenjev* óta mindig vannak elsőrendű nagyságai, a kik művészi formában tudják föltárni az orosz néplelek mélységeit s az egész emberiség számára értékesítik azt a kincset, mely e sajátzerű, végletekkal és ellenmondásokkal teljes, de talán ép ezért izgatón érdekes lelki életű népben rejlik. Azt a döntő sikert, melyet az orosz regényírók mindenütt a világon elértek, első sorban annak köszönhetik, hogy valamennyien egész egyéniségükkel benne gyökereznek nemzetük, fajuk lelkében, melynek nemzeti sajátosságait teljes eredetiségükben tükrözik.

A mai orosz irodalom három első kitűnősége *Tolsztoj*, *Gorkij* és *Csehov* volt; más-más hangon, eltérő világfelfogással, de mind a három annyira igazán orosz, hogy minden soruk magán viseli az orosz végtelen síkságok bánatos, komor hangulatát, az orosz ember gyermeteg, gondolkodásban és érzésben túlzásokra hajló lényének bélyegét. *Tolsztoj* az élet legnagyobb és legmélyebb kérdéseire, az ember rendeltetésén, földi létének valódi értelmén töpreng, elmerülve saját maga által alkotott vallási és erkölcsi világnézetébe. *Gorkij* a társadalom legelső rétegeire, a kitaszítottakra, üldözöttekre, az elzúllottakra, testi-lelki nyomorultakra függeszti szomorú tekintetét. Náluknál nagyobb tárgyilagossággal, de a szenvedések láttára ép úgy megindulva festi *Csehov* apró rajzaiban az orosz népek, főképp a parasztnak és a kispolgárságnak életét, s őt az különbözteti meg legjobban nemcsak két hírneves kortársától, hanem egyúttal a legtöbb más orosz írótól is, hogy megvan benne a humor gazdag adománya is.

Csehov Pavlovics Antal most már kidőlt a dolgozók sorából, a közönség nem fogja többé újabb meg újabb kis rajzeit olvasni; be kell érnie azokkal, melyeket eddig írt. Julius 15-én meghalt Badenweiler németországi fürdőhelyen. Aránylag igen fiatalon halt meg, alig negyven-négy éves korában. 1860-ban született az Ázov-tenger partján fekvő Taganrog kikötővároskában, jobbágy paraszt szülőktől. Sanyarúságok közt töltötte gyermekkorát, nem egyszer szenvedte meg a matrózok durvaságát saját testén. Atyja kívánságának engedve, a moszkvai egyetemre ment orvosi tudományokat hallgatni. Kitűnő eredménnyel szerezte meg a doktori oklevelet, de tulajdonképeni orvosi gyakorlatot sohasem folytatott, csak katonáskodása idején, a mikor mint katonaoorvos szolgált. Gyöngye szervezetű, beteges ember volt s ezért élete nagyobb részét déli Oroszországban, főképp a Krimi-félszigeten töltötte, teljesen az irodalomnak élve, melyben már egyetemi hallgató korában föllépve, hamar tett szert hírnévre.

Csehov-ban érdekesen egyesülnek a nagy orosz írók sajátosságai. Megvan benne *Gogol* bölcselkedő humora, de fantasztikus túlzása nélkül, *Turgenjev* finom részletrajza, de vigasztalan pesszimizmusa nélkül, *Tolsztoj* merész igazságszeretete, de vallásos elmerülése nélkül. *Dosztojevszkij*től a mesteri lélekrajzot tanulta. E tulajdonságok megvannak már *Csehov* ifjúkori műveiben is, melyeket egyetemi hallgató korában s az ezek eltöltése után tett külföldi utazásaiiban írt. Novelláiban, rajzaiban *Csehov* a mai orosz népet rajzolja, a mely céltalanul és erő-

lenül vonsozolja magával az élet terhét, mialatt a hivatalos orosz politika merész és erőszakos lépésekkel tör nagy czélok felé. *Csehov* finom iróniával festi a nyomort, a szegénységet, a kapzsiságot, az elzúllást, a szellemi eldurvulást, de iróniájában mély fájdalom rejlik s a javulás vágya, melynek lehetőségén nem esik kétségbe. Nevelni akarja műveivel népet, melyet minde-nek fölött szeretett. Czélját el nem érhetette, s a hírnév és ünneplés, melyben az irodalom s a közönség részesítette, nem kárpótolhatta ezért.

Munkáinak száma igen nagy; a rövidke, de rendkívül mélyreható emberismétellel írt rajzok bőven ömlöttek tollából s Európa egyik legolvasottabb írójává tették *Csehov*-ot. A közönség mindenütt, így nálunk is élvezettel olvasta a lapok tárczaiban, külön-kötetekben e rajzokat, a melyek tömör, hatásos formában mutatják be az orosz társadalom s különösen a hivatalnokok, a katonák és munkások elfajultságát, oly elevenen, hogy szinte az író által átélt dolgok hatását kellik. Hangja mindig egyszerű, a tárgy természetéből folyó s ezért a tárgyhöz simuló, nincs benne páthos, sem nagyozás. Képeket mutat be, melyek beszélnek önmagukért, a magyarázatot, a melyebb értelem kifejtését rábízva magára az olvasóra. Tekhnikája sok tekintetben emlékeztet a francia Maupassantra, biztos szerkesztéssel, tömör és mégis minden szükségességet elmondó szűkszavúsággal, stíljének eleganczójával. Novellisztikus munkáival bizonyos ellentétben állanak drámái, melyekben sokkal sötétebb, vigasztalanabb a színezés. E drámákat nálunk nem ismerik, csak «A medve» című vidám kis vigjátéka került színre a Nemzeti Színházban.

*Csehov*val a mai Oroszország egyik legértékesebb és legszeretetre méltóbb szelleme tűnt el, moszkvai sírja felé részvétellel tekint az egész világ mívelt olvasó közönsége, mely annyi nemes élvezetet köszönhet neki.

NO, A KÖZÖNSÉG!

Irta *Csehov* Antal.

Oroszból fordította Zsotkovics Kálmán.

Sábesz, többé nem iszom! Nem ... semmi áron; ideje lesz észre térni. Dolgozni, fáradozni kell! Ha jól esik fizetést húzni, hát dolgozzál becsületesen, szorgalmasan, lelkiismeretesen, megvetve a nyugodalmat és az álmod. A lustálkodással hagyd fel. Megszoktad, pajtás, ingyen szedni a fizetést és ez nem jól van ... nem jól van!

Elovasva magának néhány hasonló erkölcsi oktatást, Podtyakin főkalauz legyőzhetlen vonzalmat kezd érezni a munka iránt. Már két óra van éjjel után, de ennek daczára, felkölti a kalauzokat s azokkal együtt megy végig a kocsi-kon felülvizsgálni a jegyeket.

— Kérem a jegyeket! — kiáltja vidáman csattogtatva a bélyegzőt.

A kocii félhomályába burkolt, álmos alakok fölrezennek, a fejüket rázzák és odanyújtják a jegyüket.

— Kérem a jegyet! — fordul Podtyakin egy II. osztályú utashoz, egy szikár, szálás emberhez, ki bundába és takaróba volt burkolva. — Kérem a jegyet!

A szálás ember nem válaszol. Álomba van merülve. A főkalauz megragadja a vállát és türelmetlenül ismétli:

— Kérem a jegyet!

Az utas felriad, kinyitja a szemét és rémülten néz Podtyakinra.

— Mi az? Ki az? No?

— Érthetőleg mondom önnek: kérem a jegyet, elő vele!

— Istenem! — nyögi a szálás ember síró arcot vágva. — Uram, Istenem! A reuma kínozt, három éjjel nem aludtam, készakarva morfiomot vettem be, hogy aludni tudjak, ön meg ... a jeggyel! Hisz ez kíméletlenség, embertelenség! Ha ön tudná, milyen nehezen

CSEHOV ANTAL.

tudok elaludni, hát nem háborgatna ilyen haszontalansággal. Kíméletlenség, illetlenség! És minek önnek az én jegyem? Ez valóban ostoba dolog!

Podtyakin azon gondolkodik, megharagudjék-e vagy sem; és elhatározta, hogy megharagszik.

— Ne lármázzon itt. Ez nem koremsa! — mondja.

— A koremsában emberségek az emberek, — köhögi az utas. — No, most aztán aludjam el ismét. És különös egy dolog: végig jártam a külföldet és ott senki tőlem a jegyet nem kérte, itt meg mintha az ördög bizgatná őket, folyton ezt csinálják, folyton ezt csinálják! — No, hát menjen a külföldre, ha ott jobban tetszik önnek!

— Ostoba egy dolog ez, uram! Igen! Nem elég, hogy fojtó levegővel, szögözzel, léghuzammal kinnózzák az utasokat, de az ördög vinné el, még az alakiságokkal is meg akarják ölteni. A jegy kell neki! Mondja csak kérem, mire való ez a szorgoskodás? Jó lenne, ha ez az ellenőrzés czéljából történnék, de hisz az utasok fele jegy nélkül utazik!

— Nézze csak uram! — pattant fel Podtyakin. — Legyen szives bebizonyítani az állítását és ha ön meg nem szűnik lármázni és a közönséget háborgatni, hát én kénytelen leszek önt az állomásom leszállítani és az esetről jegyzőkönyvet venni fel.

— Ez felháborító, — méltatlankodik a közönség. — Beleköt a beteg emberbe! Nézze csak, legyen kímélettel!

— De hisz ő maga gorombáskodik, — ijed meg Podtyakin. — Jól van, én nem veszem el a jegyet. Csakhogy önök maguk is tudják, hogy a szolgálatom ezt parancsolja. Ha nem a szolgálat, hát természetesen ... Megkérdeshetik az állomásfőnöktől is ... kérdezzenek meg bárkit!

Podtyakin vállat von és távozik a betegtől. Eleinte sértve és némileg leföve érzé magát, de később, végig járva két-három kocsi, főkalauzi keblében bizonyos nyugtalanságot kezd érezni, mely lelkiismeret furdaláshoz hasonlít.

Csakugyan nem kellett volna felkölteni a beteg embert, gondolja magában. Különben én nem vagyok hibás. Azt hiszik, hogy én jó kedvemből teszem ezt, mert nincs más dolgom, azt meg nem tudják, hogy a szolgálat így kívánja. Ha nem hiszik, előhivathatom hozzájuk az állomásfőnököket.

Állomás. A vonat öt perczig áll. A harmadik esengetés előtt az említett II. osztályú kocsi bejön Podtyakin, utána az állomásfőnök lépdel piros sapkában.

— Íme ez az úr, — kezdi Podtyakin, — azt

mondja, hogy nincs jogom tőle a jegyet kérni és ... és haragszik. Kérem, állomásfőnök úr, mondja meg neki, szolgálatból kérem-e én a jegyet, vagy csak úgy? Uram, — fordul Podtyakin a szálás emberhez. — Uram! megkérdesheti az állomásfőnöktől, ha nekem nem hisz. A beteg felriad, mintha megcsípték volna, felnyitja a szemét és síró arcot vágva, odadől a diván támlájához.

— Istenem! Bevettem újból egy port és ép elszunnyadtam, ő meg újra itt van ... itt van! Kérem, legyen kímélettel!

— Beszélhet az állomásfőnök úrral. Van-e jogom kérni a jegyet vagy nincs?

— Ez már tűrhetetlen dolog! Fogja, itt a jegye. Fogja! Még veszek öt jegyet, csak engedjen nyugodtan meghalni. Nem volt ön soha beteg? Érzéketlen egy nép!

— Ez valóságos szekatúra! — méltatlankodik egy katonás kinézésű úr. Másik nem bírom felfogni ezt a kötözködést!

— Hagyja el, — ráncsolja össze a homlokát az állomásfőnök, megrántva a Podtyakin karját.

Podtyakin a vállát vonogatja és lassú léptekkel kimegy az állomásfőnök után.

Légy itt okos! — töpreng magában. — Miatta hívtam elő az állomásfőnököt, hogy értse meg, hogy nyugodjék meg, ő meg ... veszekszik.

Második állomás. A vonat tíz perczig áll. A második esengetés előtt, a mikor Podtyakin a buffét mellett áll és selters-vízet iszik, két úr jön hozzá, az egyik mérnök kinézésű, a másik katona-közpönyegben.

— Nézze csak főkalauz úr! — fordul a mérnök Podtyakinhoz. — Az ön eljárása a beteg utassal szemben felháborította az összes szemtanukat. Én Puziczki mérnök vagyok, ez meg az ezredes úr. Ha ön bocsánatot nem kér az illető utastól, hát mi panaszt emelünk közös barátunk, a forgalmi főnök előtt.

— Uram, de hisz én ... de hisz önök ... hebegte Podtyakin.

— Magyarázatokra nincs szükségünk. De figyelmeztetjük, ha nem kér bocsánatot, mi veszszük védelmünkbe az illető utast.

— Jól van, én ... én bocsánatot kérek ... kérem ...

Félóra múlva, Podtyakin kieszelve olyan bocsánatkérő frázist, mely kielégítene az illető utast és meg nem rontaná az ő méltóságát, bejön a kocsi.

— Uram! — fordul oda a beteghez. — Hallgasson meg, uram!

A beteg felriad és felugrik.

— Mi az?

— Hát én ... hogy is csak? Ne haragudjék. — Ah ... vizet ... fuldoklik a beteg, a szívéhez kapva. Bevettem a harmadik adag morfiomot, elszunnyadtam és ... ismét! Istenem, mikor lesz már vége ennek a kínzásnak!

— Hát én ... Bocsásson meg ...

— Nézze csak, szállítson le engem a következő állomáson. Nem bírok tovább túrni ... Én ... meghalok ...

— Ez gyalázat, ez alávalóság! — háborodik fel a közönség. — Hordja el magát innen! Ön számolni fog az ilyen kötekedésért. Ki vele!

Podtyakin egyet int a kezével, egy nagyot sohajt és kimegy a kocsi. Bemegy a szolgálati kocsi, fáradtan leül és panaszkodik. No, a közönség! Tessek a kedvére tenni! Tessek szolgálni, fáradni. Nem csinál az ember semmit, haragúsnak, elkezd valamit csinálni, megint haragúsnak. Ígyunk egyet!

Podtyakin bevezetésül megiszik egy fél üveg pálinkát és többé már nem gondol a munkára, a kötelességre és a becsületre.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZOBRA BÉKÉS-GYULÁN.

A néhai királyné emlékét több szobor hirdeti az ország minden részében, a magyar nemzet benső kegyelele jeléül. E szobrok száma most ismét szaporodott. Békésmegye székhelyén, *Békés-Gyulán* július 24-ike óta a Göndöcs-parkban ott fehérik Erzsébet királyné mell-szobra, tiszta karrarai márványból faragva. *Fábry Sándor* a megye alispánja kezdeményezte a szobor felállítását. *Felek Gyula* fiatal szobrászt, a megye szülöttjét bízták meg a szobor elkészítésével, a ki sikerrel teljesítette feladatát. *Felek Gyula* Békésmegye ösztöndíjával végezte el tanulmányait s az Erzsébet-szobor gipszmodelljét mesterének, *Fadrusz János*nak budapesti műtermében készítette el, a ki *Kallós Ede* szobrászművészszel együtt már a modell-

masságát és ez magyarázza a rajongó szeretetet az elhunyt királyné iránt. Ezért siet minden város legszebb ékességének szerezni meg a szép királyné szobrát, mintha szobrával együtt elroppent lelkének egy darabját is magához láncsolná, magának foglalná le mindörökké! Nem ismeri a magyar lelkét, a ki a két kultuszt ellentéteseknek képeli azért, mert az egyik a független Magyarország, a másik a dinasztikus hűség apoteosisa. Mindnyájunk lelkében élő hit gyanánt lobog a minden ízében önálló, korlát nélkül független Magyarország ideálja, a Kossuth-kultusz előtt tehát azok is hazafias tisztelettel hajolnak meg, a kiknek politikai meggyőződése szerint egy velünk szomszédos, az érdekek közössége és a történelem rendelése szerint velünk kapcsolatba jutott másik állammal való szoros szövetség közvetítésével kell megvalósítani a nagy célt, melyhez átmenet nélkül fogunk, magának a célnak veszélyeztetését jelentené. Viszont az Erzsébet királyné kultuszának azok is égő oltár emelnek lelkök bensejében, a kik a legszélsőbb értelemben

a budai oldalon, a *Tétény és Budaörs* közti magas lapályon szerzett területet lövési gyakorlatokra. A sváb lakosok nyelvén *Grosze Haide* név alatt ismert kopárságon július 23-án reggel szokatlan nagy élénkség támadt a lövölde körül. Ezúttal nemcsak a bakák jelentek meg, hanem fényes gallérú főtiszt egyenruhák is csillogtak. A lövölde körül zászlók lengtek a forró levegőben, s a privátdínek szép paripákat sétáltattak, és kocsik sora érkezett Budaörs és Tétény felől. A budapesti helyőrség tisztjei tartották czéllövő versenyeket, s erre megjelentek az összes csapatparancsnokok, törzstisztek s a fővárosi honvédség tisztjei csaknem teljes számban. Megjelent *József Ágost* főherceg és *Lobkovitz Rezső* herceg hadtestparancsnok is. A főherceg automobilon érkezett, és *Czankl Rudolf* ezredes üdvözölte őt s a hadtestparancsnokot. A kert és a mellékhelyisé-

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZOBRAÉNAK LELEFLEZÉSI ÜNNEPÉLYE BÉKÉS-GYULÁN.

Békés Gyula udo, fényképezés fotótele.

készítésnél dicsérettel nyilatkozott az ifjú művész tehetségéről. A királynénak ifjú korából ismert képét faragta ki *Felek* is.

A szobor-avatást Békésmegye közgyűlése nyitotta meg. A várost lobogók díszítették és a gyűlésre a megye távoli vidékéről is összegyűltek. *Lukács György* főispán mondott itt mély hatású beszédet Erzsébet királynéről, többi közt így szóla:

«Kossuthban a magyar nemzeti önállóság és függetlenség eszméjének személyesítőjét tiszteli a magyar, Erzsébet királyné kultuszában pedig a magyarral veleszületett dinasztikus érzés nyilvánul határozott és meghatározható formában. Erős, önálló magyar birodalom, — ez minden magyar érzés eszménye. A nemzettel egybeforrott dinasztia, — ez a másik kiolthatatlan vágyódása a magyar közjogi gondolkodásnak. És mert az önálló, erős, független nagy Magyarország iránt táplált nemzeti hő vágy legpregnansabb megtestesítőjét Kossuth Lajosban látja a nemzet, és mert Erzsébet királyné egész élete eszménye annak az állapotnak, melyben a nemzettel lélekben egybeforrt annak dinasztiaja: ez magyarázza a Kossuth-kultusz páratlan hatal-

vett függetlenség haladéktalan megvalósítását követelik.»

A főispán beszédét a közgyűlés jegyzőkönyvébe iktatta. Majd isteni tiszteletre ment a gyülekezet, a honnan zászlók alatt vonultak a Göndöcs-kertbe a fenyők árnyában fölállított szoborhoz. Az Erkel-dalkör énekével kezdődött a szép ünnep, majd *Szentmiklósi József* hírlapíró szavalta el alkalmi versét. Dr. *Fábry Sándor* alispán lelkesítő beszéde fejezte be az avatást. Beszéde közben lehullt a lepel és láthatóvá lett a magas talpazatra helyezett mellszobor. *Dutkay Béla* polgármester átvette a szobrot és *Karaszky Ödön* elszavalta *Székely Sándor* «Erzsébet» című versét. Az ünnepet a dalárók kara zárta be.

KATONAI CZÉLLÖVÉS

A fővárosnak gazdasági érdekekből nagyon lefoglalt határán a katonáknak messze kell gyalogni a czéllövés gyakorlatára. A katonai kincstár

gek izléssel voltak díszítve, a miben *Molnár Jenő* 32. ezredbeli főhadnagy végezte a főtendőket.

A versenyt *Lobkovitz* hadtestparancsnok nyitotta meg, a kinek nevében a kíséretében levő tábornokok egyike tette az első lövést. A versenyzők ismétlőfegyverrel és forgópisztolylyal lőttek négy czéllábra. A megnyitó lövés után elkezdődött a puskapopás, a melyet sokszorosan visszhangoztak a távoli erdős dombok. Egyik tiszt a másik után feküdt a lövőpadra s a többi élénk érdeklődéssel állta körül és figyelte minden lövést. A főherceg, a hadtestparancsnok és a tábornokok elvegyültek az egyenruhás tömegben. *József Ágost* főherceg honvédkusár tisztjeitől körülvéve, szintén megpróbálkozott a lövéssel. Igen szép eredménnyel lőtt, mert a pisztoly-lövésnél ötvennégy egységgel a hetedik nyelő lett.

Sok nézője volt a díszes sátornak is, a hol a czéllövő-verseny díjai ki voltak állítva. A versenyre díjat küldött *József* főherceg, egy értékes monogrammos aranyórát. Ez volt a fegyverlövés első díja. A második díjat *Lobkovitz* herceg adta, szintén drága aranyórát. A pisztolylövés első díja a honvédelmi minisztérium ajándéka volt, a második díjat

pedig szintén *Lobkovitz* herceg adta. Mind a két díj aranyóra lánczozal. Ezeket a díjakon kívül volt még sok apró, értékes díj, a melyeket a rendezőbizottság ajánlott föl a czéllövő tiszteknek.

Tizenkettőfél órakor ért véget a czéllövés mind a két állásnál. A nyerteseknek *József Ágost* főherceg osztotta ki a díjakat.

A jutalmak kiosztása után *József Ágost* főherceg elismerését fejezte ki *Czankl* ezredesnek és *Molnár* főhadnagynak az ünnep rendezéséért, majd a zenekar hangjai mellett automobilján eltávozott. A tisztek közül sokan lóra, kocsira kaptak s nagy tömegben indultak meg a fensík meredek útjain, de leg-
többben a kávéházban gyülekeztek s ünnepelték a verseny nyerteseit.

FIUMÉTÓL NEW-YORKIG.

New-York, 1904. július 6.

Ismételve megemlékezett már a «Vasárnapi Ujság» arról az új tengerhajózási vonalról, melyen most már véglegesen rendszeresítve, havonként két járat közvetíti a forgalmat Fiume és New-York, illetve Magyarország és az Egyesült-Államok között. Kezdetben vajmi kevés figyelemmel volt közönségünk ez iránt az új vonal iránt és csak akkor kezdtek szélesebb körökben érdeklődni e járatok iránt, mikor a politikai élet porondjára került az új tengerhajózási vonal ügye is. Heteken át folytatott támadások után gróf *Tisza István* miniszterelnök hosszabb beszédben válaszolt egy ez ügyben a Ház elé került interpellációra és részletesen megvilágította ennek az ügynek minden részletét.

JÓZSEF ÁGOST FŐHERCEG LOBKOVITZ HERCEG HADTESTPARANCSONNAK ÉS KISÉRETÜKKEL, A DÍJAK KIOSZTÁSÁNÁL.

JÓZSEF ÁGOST FŐHERCEG MEGÉRKEZÉSE LOBKOVITZ HERCEGGEL.

CZÉLLÖVŐ TISZT.

Így azután a nagy közönség is megismerte ezeknek a járatoknak az ügyét s behatódóan kezdett érdeklődni irántuk. A kéthetenként Fiuméba érkező hatalmas oceánjáró gőzösöket tömegével látogatta és bámulta meg a Fiumében és környékén időzők serege és különösen sok nézője akadt a hajó utasai elhelyezésének.

Annyi bizonyos is, hogy ennél érdekesebb látványossága alig volt még azelőtt a magyar kikötővárosnak és hasonlót csak azok láttak, kik Hamburgban, Brémában már végignézték a kivándorlók felvonulását. Ezeknek a járatoknak is az adja meg szomorú érdekességét, hogy a Magyarországból Amerikába kivándorlók most már túlnyomólag ezen a vonalon utaznak. Szívetfacsaró látványosság ilyen formán egy-egy ilyen gőzös utasainak a felvonulása.

Minden egyes, kéthetenként induló gőzössel 600—1200 kivándorló hagyja el az országot. Férfiak, asszonyok, lányok, legények, gyermekek, csecsemők vegyesen. És mi sem bizonyítja inkább a már kivándorlottaknak megdöbbentően nagy tömegét, mint épen az a körülmény, hogy egy-egy ilyen társaságnak a fele majdnem olyanokból kerül ki, kik már régebben kivándorolt férjüket, apjukat, fivérüket követik. Anyák, sokszor 3—4 apró gyermekkel, kik közül a vagy egy évvel ezelőtt újból kivándorolt apjuk a legkisebbet még nem is ismeri, — a nagyobbakat is alighanem összetéveszti még majd egy

A LÖVŐVERSENY.

TISZTI CZÉLLÖVŐVERSENY A TÉTÉNYI KATONAI LÖVÖLDÉBEN — Póda fényképei.

ideig, mert nyolcz éve Amerikában dolgozik már, úgy kétevenként hazajött megnézni a családját, míg végre állandó, jobb keresetű juttatva, most már az egész családot kihatározza.

A június 15-én Fiuméből indult «Utonia» nevű 9000 tonnás gőzessel, — mely egyike a «Cunard Line» magyar-amerikai vonal» járatait lebonyolító oceánjáró hajóknak, ugyancsak vagy hatszáz kivándorló indult Fiuméből. Korábban, már Triesztben vagy 180-osztrák, Palermo pedig 160 olasz kivándorló szállott gőzösünkre, melyen nem kivándorlás céljából utazó magyarok is voltak nyolczan a szalonosztályban. Mókunkban volt tehát alaposan megismerni a kivándorlóknak ezt a csoportját. Az utazás hosszú ideje — az «Utonia» huszonegy, a «Pannonia» és «Slavonia» ugyancsak 9000 tonnás gőzösk tizenhat nap alatt teszik meg a 9300 kilométer hosszú tengeri utat — bőséges alkalom volt arra, hogy legközelebbi tanulmányozzuk ezeket az embereket, a kivándorlóknak ügyét-baját.

A kivándorlásról szóló 1903. évi IV. t.-cz. életbepötése óta a kormány teljes szigorral alkalmazza azokat az intézkedéseket, melyek az idézett törvény rendelkezéseinek végrehajtásával, a kivándorló érdekeinek védelmére, a kivándorló ortalomára cselezknek. Nagy szükség volt már erre a szigorú ellenőrzésre, hogy lehetetlené tényszerű az a lelketlen embervásár, melyet a német és más külföldi tengerhajózási vállalatok ügynökei pusztán üzleti érdekből, a kivándorlára való csábítással üzték. Azokkal szemben pedig, kik semmiféleképpen sem tartották vissza a kivándorlástól, nagy szükség volt az állami beavatkozásra és ellenőrzésre azért, mert az Egyesült-Államok mindinkább szigorítják a bevándorlókkal szemben való eljárás módját s ezren és ezren, kik mindenüket pénzzé tették, csak hogy kivándorolhassanak, koldusként kerültek vissza a hazába, falujokba, mert az Egyesült-Államok illetékes hatósága valami okból megtagadta partraszállásukat.

Ezen ezért a belügyminisztérium hatáskörébe tartozó kivándorlási kormánybiztosság kirendelt tisztviselői, az Egyesült-Államok konzulátusának illetékes tisztviselője és a hatósági orvos, úgyszintén az induló gőzös orvosának segítségével alaposan megvizsgálja minden egyes kivándorló viszonyait, egészségi állapotát és csak akkor engedik meg hajóra szállásukat, ha az Egyesült-Államok erre vonatkozó rendelkezéseinek minden tekintetben megfelelnek. Ez a vizsgálat rendkívül szigorú és különösen az egyiptomi szembetegség (trachoma) miatt igen sok kivándorolni készültől visszatartanak, mert különben New-Yorkból küldenek őket vissza, a hajózási társaság költéségén.

Valóságos drámai jelenetek játszódtak le most is az «Utonia» indulásánál, a hogy az apjuk után boldog reménykedéssel és örömmel készülő gyermekek anyjának kijelentette az orvos, hogy nem bocsáthatja a gőzörsre, mert a 3—4 gyerek közül egyiknek trachomája van. Őt-hat ilyen esetünk volt most is, de visszautasítottak szembaj és más okok miatt felnőtteket is, mintegy 120 utast.

Egy teljes napig tartott, míg a szigorú vizsgálat után az utasokat és kivándorlókat elhelyezték a hajón és beraktározták azt a rengeteg mennyiségű terméket, főzeléket, lisztet, gyümölcsöt, sülttejt, vajot, húst, stb., a mi a hajó utasainak és személyzetének élelmezésére szolgál a hosszú út alatt. Hatalmas hűtőkamrákban, óriási termekben — csontig fagyaszva — teljesen élvezhető állapotban marad meg a hús-nemű a legnagyobb meleg idején is. De szükség is van az élelmezésképp gondos, figyelmes kezelésére, mert bizony majd másfélszer embernek három-négy héten át egészséges, jó étellel való ellátása nem csekély dolog.

A rendszerint délután három órákor történő indulás idejétől most eltértek és gőzösünk már kora reggel hat óra körül indult. Harsány vezényszavak hangzottak, eloldották a köteleket és utasok, barátok összeszorult szívvel nézték, a hogy a hajó hatalmas teste előbb óvatos lassúsággal, majd a kikötő korlátjait közül kitérve, teljes gőzzel neki indult az Adria hullámainak.

Az első másfél nap még láttunk partot eleget, az isztriai, majd a dalmát partok mentén fekvő szigetek kopár karsztzsiláit. Azután csak víz

és eget, hogy a harmadik napon a kalábriai vidék festői panorámájában gyönyörködünk. Az Etna hófödte csúcsát, Szicília szigetének még a távolból is csodaszép látványát végig élveztük, a mint reggel a messinai csatornában áthajózva, utazásunk harmadik napjának kora estéjén értünk Palermo kikötőjébe. Egy egész napot töltöttünk itt. A föld egyik legszebb pontja e hely, melynek természeti szépségei, építkezései, történelmi emlékei mindig felkeltik érdeklődésünket, habár állandóan megmaradtak csúcsai is: úri és nem úri koldusainak szemtelensége. Minden a régi.

A hajó hátsó részének utasai, kivált az aszszony-nép, nagy érdeklődéssel hallgatták, hogy a palermói kikötő fölött meredő Monte-Pellegrinón élt és halt meg Szent Rozália és rendeztek is hirtelenben — persze a fedélzeten — olyan búcsút a Magyarországon is nagy tiszteletben tartott Szent Rozália emlékére, hogy kisebb radnai búcsúnak is beillt volna. Az aszszony-népség különben is az egész úton nagyon valóságos érület volt. Kora reggeltől késő estig hangos volt a fedélzet az aszszonyok vallásos énekétől és nem zavarta ebben őket sem a kártyázók veszekedése, sem a könnybívűtiek lármája, vagy a rengeteg sok apró gyerek sírása, csintalan hancurozása, — csak éppen a tengeri betegség.

Ez azonban alaposan megváltoztatta a hangulatot a hajó fedélzetén. A hogy utazásunk hatodik napjának reggelén elhaladtunk Gibraltárnak ágyúkkal megrakott sziklái előtt és lassanként magunk mögött hagyva balról a marokkói partokon ég fel meredő hegycsúcsokat, Afrikát, jobbról a spanyol, majd kissé észak felé haladva, a portugál partokat, Európát — kiérve a hullámtarajos végtelen oceánra, egyszerűen megéreztek, hogy ez mégis «valami más».

Mikor Cap. St. Vincent világítótoronyának sugarai is elhomályosodnak — egyszerűen lakunkba kap a végtelenség érzése, parányi voltunk, tehetetlenségünk tudata. Égből és vizek, hullámok végtelensége. Szágulódó sötét fellegek ott fűt az égen. Tajtékzó, hömpölygő, dühörgő hullámok itt lent, körülöttünk, alattunk. Hajónk hatalmas gépének zakatolása, bűgása, a hullámok zúgása összevgyűl és végtelen, folyton fokozódó erejével előbb elkomorít, majd valósággal megbénít mindannyiunkat. Az egy-mást kergető szürke fellegek mögül egyszerűen kikandikáló hold és a csillagok milliói néma csöndességben találják hajónk fűdélzetét, melyet az előző éjjel gyönyörű éjszakáján még oly hangosra tett az utasok vidám mulatozása.

Komor, szürke, hideg reggelre ébredünk. Hatalmas gőzösünk óriási erővel küzd a tajtékzó hullámokkal. Nem hallatszik már ájtatos ének a hátsó fedélzetről. Néma a hajó előrése is, melynek fedélzetén az előző napokon ilyenkor reggeli előtt vígan kergetődzött magyar a tótól és szilaj játékat üzte muszka a göröggel. A bőséges, jó reggeli nagyrészt érintetlenül marad a kivándorlók termeiben éppen úgy, mint a mi szalonjainkban. Spadát arcok, nyögdecseles, nyöszörgés minden oldalon. A könnyű, lengő nyári ruhák visszakérültek a bőröndökbe és meleg felöltőkben kezdünk járn. Lassanként azonban megbarátkoztunk az oceánnal. A betegek rövidesen felgyógyultak, valósággal kicsinyítették a hullámokat és a mint a golf-áramra kerülve egyszerűen ismét nagy lett a meleg, szinte visszavágytunk a hidegebb napokat.

Közben meg csak el-elnéztek a kivándorlók tömegét, vidám mulatozását. Szomorúságnak, sópánkodásnak megint semmi nyoma. Csupa vigkedélyű ember, eltelve a reményről, hogy odaát, az új hazában jobb sorsa lesz. Fokozza ezt a reményüket az a sok kivándorló, ki most már negyedszer, ötödször «vándorol ki», hogy azután ha keresett néhány száz dollárt, ismét hazajöjjen. Ezek aztán nem győzik eléggé dicserni, hogy milyen más becsé van ott kint a munkának, milyen jól fizetik Amerikában a munkást és milyen jól bálnak vele. Megerősíti ezeket az elbeszéléseknek a hitelt az a sok-sok aszszony, kiket férjük gyermekektől hozat ki az új hazába s a kiknek legnagyobb része már soha nem jön többé vissza. A gyerek, mire felnő, már meg sem érti a szülők magyar beszédét — ha ugyan azok is beszélnek még magyarul. A kitűnő amerikai iskolákban ameri-

kaivá, új hazáját igazán szerető amerikai polgárrá nevelik a magyar gyermekeket, kik azután hazafias érzésükkel, két kezük, szűk munkájával, szorgalmukkal egyformán hozzájárulnak az Egyesült-Államok csodálatos haladásához.

És bár ezren és ezren dölnék itt ki a nekik nem való, testi és lelki erejüket messzire túlhaladó munkában, a dollárhajászás fagyos légkörében, — minden kidől ezer helyére tizezrek kerülnek. Dolgozni, keresni, boldogulni!

Hányszor hallgattuk az utazás hosszú ideje alatt ezeknek a munkakedv lázától, a reménység hevétől kipirult embereknek beszédét és hányszor tépelődünk azzal a gondolattal, hogy miért is kell hazánknak elveszteni ezt a sok izmos, dolgos, munkás kezét? A válasz erre az volt: a napibér otthon 30 kr.-tól egy forintig megy, sokszor ez is csak néhány hónapon át. A napibér Amerikában másfél forinttól két dollárig, vagyis mintegy öt forintig és még följebb emelkedik.

Utunk huszonketedik napján, éppen az Egyesült-Államok legnagyobb ünnepén: a szabadság, a függetlenség ünnepén érkezünk New-Yorkba. Az amúgy is leirhatatlan érzést, mely az oceánról huszonegy napi tengeri utazásról érkezöket elfogta, midőn előbb a zöldülő partot, majd a kikötői élet nyüzsgő forgalmát, a husz-huszonnégy emeletes «felhőkarcolókat» megpillantották, még hatványozta az ünnepi mámor, mely ennek az óriási városnak minden lakosát eltöltötte.

Talán csak mi, az úttól és az izgalomtól kimerült utasok voltunk némák, a mint ebbe az ünnepi lármától, újjongástól zajos városba értünk. Talán csak mi voltunk némák és az a hatalmas szobor a kikötő bejáratánál. Az a némaságában is oly lélekemelő dolgokat beszélő szobor a szabadságnak!

Zerkowicz Emil.

INGYENES UTASOK.

Az a *Zeitung* nevű varsói származású szabó, a ki 1890-ben egy ládába csomagoltatta magát s úgy utazott, mint gyorsárú Bécsből Párisba, Európa-szerte ismeretessé lett és seregestől akadtak követői. Egy ideig minduntalan találtak a nagy vasúti állomások raktaiban olyan reklámra éhes vagy kalandra vágyó embereket, a kik ládában utaztak. Ezek közül a legtöbb szó arról a mulattól esett, a ki egy fiatal spanyol nővel Barcelonából utazott Párisba. Ez az eset úgy történt, hogy két párisi gyáros Barcelonában járva, meglátta a mulatt fiatal embert s a spanyol leányt, a mint nagy zokogással ültek egy sétatéren. A kérdészködségre elmondták, hogy szülei akadályozták a házasságukat s ezért közös elhatározással meg akarnak halni. A két francia megegyezett, hogy segítenek a fiatal páron. Egy véletlenül odajött londoni ismerősükkel fogadtak, hogy a szerelmeseiket ládába zárva juttatják Párisba. A fogadás összege 5000 frank volt. A láda azonban csak Orleansig jutott el, itt földfedezték a furesz máhát s törvény elő állították nemcsak a szerelmes párt, hanem a két párisit is, a kiknek jó esomé pénzükbe került a különös ötlet.

Közben a ládában való utazás meglehetősen eleséptelt dologgá vált s feltalálójá, *Zeitung* elhatározta, hogy visszazszerzi a sok kontár által veszélyeztetett becsületét. Mintegy hat évvel ezelőtt a londoni docekokban, mikor egy hamburgi gőzhajó rakományát kirakták, az egyik ládából hat revolver-lövés dördült ki. Az első pillanatban iszonyú lett a rémület, de csakhamar általános nevetés lett belőle, mikor a ládából egy alig négy lábnyi magas emberke mászott ki és harsány hangon kezdte éltetni Angliát. A jó *Zeitung* volt, a ki a ládában túlélte a négy napos tengeri utazást. Elfogták ugyan, de nem bántották, mert kiderült, hogy a ládára az volt rá írva, hogy selyem és bárszony van benne s ez árú szállítási díja Hamburgtól Londonig csaknem annyi, mint egy emberé.

Zeitung tengeri utazásának példája arra lelkesített egy hamburgi fiatalembert, hogy még a «mester»-en is túlegyen. Fogadott tehát, hogy Hamburgból New-Yorkig utazik ládában mint teherárú. A ládában tizennégy üveg selters-vízet (minden napra egyet) és kellő mennyiségű cso-

koládét vitt magával, aztán barátaiával föladata a ládát mint gyorsárút. El is indult a láda a «Palatia» nevű gőzhajóval; de mindjárt az út kezdetén három selters-vizes üveg eltörtött s a titkos utasnak nagyon takarékosan kellett bánnia a vízzel. Nappal van-e vagy éjjel, azt mindig tudta, mert éppen fölötté volt a séta-fűdélzet, a hol nappal fel s alá jártak az utasok. A láda utasa azonban napról-napra rosszabbul kezdte magát érezni. A tizenkettedik napon már nem birt enni, a vize is elfogyott s iszonyuan szomjazott. Aligha el nem pusztult volna, ha időközben a hajó-tulajdonos társaság nem értesül a dologról. Táviratoztak New-Yorkba s azonnal, a mint a hajó kikötött, felbontották a ládát. Az utas el volt aléva s csak nagy nehezen bírták a kórházban életre kelteni.

Ezek az ingyenes utasok mind fogadásból, föltünési vágyból s más efféle okokból csomagoltatták be magukat. Van azonban a hajóknak és vasutaknak elég bajuk az olyan utasokkal is, a kik nem tréfából utaznak ingyen. Az ilyeneket nevezik a hajósok «vak utasok»-nak. Már 1888-ban találtak egy brémai állomáson egy kosarat, mely gyanusan mozgott. Eleinte azt hitték, élő állat van benne, mikor aztán kibontották, kiderült, hogy kivándorló lengyel-zsidó, a ki hogy megtakarítsa az utazási költséget, belebújt egyik társa utazókorszába s így akart Brémába, majd onnan Baltimoreba jutni. Erre még az az oka is volt, hogy mint katonaszökevény félt a hajónak elindulása előtt tartandó megvizsgálásától. Szerencséje, hogy földfedezték, mert bár volt nála eleség és ital, okvetlen elpusztult volna a hajó sok mindenféle máhija közt. Sokkal rosszabbul járt az a tizenkét japán, egy férfi, egy nő és tíz fiatal leány, a kik 1890-ben Nagasakiból Hongkongba akartak — valamennyien elbujva a hajónak egy mindössze három láb magas és két láb széles hosszú üregében, mely a gépház és a viztartók közt nyúlt el, — ingyen utazni s nyomorultán elpusztult közülük a férfi és hét leány, míg az aszszony és három leány még élt, de közel volt a halálhoz. Kiderült, hogy a férfi és a nő leánykereskedők s a tapasztalatlan fiatal leányokat Hongkongban el akarták adni.

A német «Hanza»-társaság egyik hajója már öt hét óta volt uton, mikor az egyik mentőcsónakból különös neszt hallottak. Ezek a mentőcsónakok magasan a fűdélzet fölött függenek s be vannak vonva vitorlavászonnal. A csónakban aztán egy tökéletesen kimerült embert találtak; lengyel-zsidó kivándorló volt. Nem volt pénze hazautazni; leirhatatlan viszontagságok után gyalog utazott Rio de Janeiróból Buenos Ayresbe, aztán a hajóra s onnan a mentőcsónakba lopózott s nem lévén elesége, abból a kétszersültből és vízből tengődött, melynek a hajózási szabályok szerint minden mentőcsónakban lenni kell.

A San-Franciskóból Kelet-Ázsiába járó hajók személyzete valóságos harcban áll a kihalniakkal, a kik a hajókra csempészik magukat s ingyen akarnak utazni. Rendszerint van pénzük, csak sokallják az uti költséget. Ha elcsipik őket, természetesen nem dobtatják a vízbe, mint a legtöbb matróz szeretné. Ha nem sikerül tőlük a hajójegy árát kivásálni, a tengerészek roppant durván bálnak el velük. Rendes szokás, hogy kontyuknál fogva a parancsnoki hid korlátjához kötik őket s órák hosszat kényszerítik, hogy lábujjhegyen álljanak, mígcsak fűlholtan össze nem roskadnak. Aztán szén-lapátolásra kényszerítik őket s más legnehezebb hajó-munkákra, a mibe nem egy vékonypénzű kínai belepusztult már. Ez ugyan elég kegyetlen eljárás, de érthetővé lesz, ha meggondoljuk, mily nagyon megveti az amerikai nép a kínait s mennyire előzőlenek az ily potyázó utasok a hajókat, ha nem használnának ellenük ily könnyörtelen eszközöket. A hajók raktaiban is nem egyszer találunk megfűlalt vagy éhen halt kínaiakat, kivált ha a hajó tengeri vihar következtében hosszabb ideig van úton a rendesnél.

Vasutakon is sok az ilyen ingyenes utas. Négy évvel ezelőtt a Berlin melletti Charlottenburgban a hálókocsi alatt, a tengely és a rugó közt szűk helyen találtak egy dán embert, a ki ebben a rettentően kényelmetlen helyzetben tette meg a keleti expressz-vonaton az ötvenhárom órai utat Konstantinápolytól Berlinig. Nem egyszer használta egy-egy ily ingyenes utas magát a gőzmozdonyt is búvóhelyül.

PETRARCA HÁZA ARGUÁBAN.

PETRARCA HÁZA.

Olaszország a közelebbi napokban (július 20, 21 és 22) fényes ünnepélyekkel ülte meg *Petrarca* születésének hatszázados évfordulóját. Az uralkodóház, a kormány, a tudomány és irodalmi testületek mind bemutatták hódolatakut Laura dalmokának, kinek elhunytja felett a kor másik nagy embere: Boccaccio — a krónika folyjegzése szerint — tíz napon és éjen át kesergett. Arrezóban emlékkövel jelölték a költő szülőházát, beszédeket tartottak, korhű jelmezekben felvonulásokat rendeztek, s innen elzarándokoltak Arguába is, hol *Petrarca* utolsó éveit töltötte, s 1374-ben a július 18 és 19-ike közé eső éjen örök álomra hűnyta le szemeit.

Ez az arguái ház, melynek hí rajzát most bemutatjuk, volt a költő utolsó öröme, töprengéseinek, elmélyvéseinek néma tanuja. Maga írja róla testvérhöz intézett levelében: «Az enganemi halmokon, Padovától csak tíz mérföldnyire, a templom közelében nem nagy, de kellemes és szerény házat építtettem. Szőlők és olajfák veszik körül, melyek elég termést adnak kis családomnak; és jöllehet testben elgyengülve, de lélekben még éppen, folyvást olvasok és irdogálok, hálát adván Istennek úgy a jókért, mint a rosszakért, mely utóbbiakat inkább megpróbáltatásnak, mint büntetésnek tekintem.»

Petrarca ebben a szerény s a közönségesebb házakból csakis erkélye által különbözö épületben csak három évet töltöthet, veneziai küldetéséből már betegesen érkezett vissza s pár hó múlva, a fentebb jelzett júliusi napon, halva találták dolgozó-szobájában, fejét Szent Agoston vallomással fölé hajtva.

Petrarca házat veje: *Francesco de Brossano* örökölte. Ennek halála után, közel két századon át, ismeretlen emberek birtokában volt, míg 1552-ben a veneziai *San Giorgio Maggiore* szerzetesétől *Pavlo Valdezo* vásárolta meg, a kitől a *Barbarigo*-, majd a *Zen*-, végül pedig a gróf *Silvestri*-család birtokába került. *Pietro Silvestri* bihonom azután 1875-ben a házat *Padua* köztársaságnak adományozta, mely azóta lelkesen gondozza, őrt tart benne s megnyitotta a látogatóknak is, kik sürűn felkeresik.

Az egyszerű hajlékban *Petrarca* erekléi közül már csak két tárgy, egy szekrény és egy karosszék látható. De ott van megkövesülve a költő kedvenc macskája is, hűséges társa magányában, a kiro most rossz élekeket faragnak a látogatók. Egy ajtó felett, üveggel elzárt üregben mutogatják.

KÉZIRÁS ÉS GÉPIRÁS.

Nagyobb ületekben, különösen Amerikában Angolszágban, de már sok helyt nálunk is, az üzletfőnökök sohasem maguk írják az üzleti iratokat, hanem gyorsíróknak vagy gépiróknak diktálják s nem egy főnök túlhaladja Julius Caesart, a kiről tudvalevőleg, mint nagy dolgot emlegetik, hogy egyszerre két írónak tudott diktálni. Sőt a gyorsírás és az írógép munkája sem elég gyors már az amerikaiaknak, újabban egy oly eszközt kezdenek használni, melynek gyorsasága úgyszólván korlátlan: a fonográf. Ebbe belemondják izenni valójukat, melyet aztán egész sereg gépiró leír.

A régi-módi kézírás, a gépirás és a gyorsírás közötti különbség igen nagy. Bármily gyorsan tud is valaki írni, közönséges írással nem bírja többre vinni percenkint 50 szótagnál, az igen ügyes gépiró leír percenkint 110 szótagnál, míg a legjobb gyorsíró, ha kell, 350 szótagnál is le tud írni percenkint. A diktálás is olyan dolog, a melyet meg kell

tanulni. Kezdetben mindenkit feszélyez az, hogy gondolatai egy más ember közvetítésével jutnak papírra, bizonyos szégyenkezés-féle érzés vesz rajta erőt, a melyet mindig érzünk, ha valaki gondolataink keletkezésük pillanatában lesi meg. A gépirónak való diktálásnál zavarólag hat eleinte a gép zörgése is, de ezt hamar megszokja az ember, mint a molnár a malom zakatolását. Mikor aztán valaki megszokta a diktálást, ép oly könnyen végzi, mintha maga vetné papírra gondolatait, sőt sokan mondják, hogy könnyedebb, élénkebb és főképp közvetlenebb a stílus is, a gondolatok világosabban rendeződnek el és fejeződnek ki. Nemcsak üzlet-emberek diktálják így leveleiket, hanem írók, költők is a munkáikat. Már Goethe is öregkorában nem írt, hanem diktált, Napoleon is mindig, még pedig oly türelmetlen sebességgel, hogy az írnokok (a gyorsírás még akkor nem volt Franciaországban ismeretes,) rendre kődöltek mellőle. A modern angol és amerikai írók legnagyobb része gépirónak diktálja regényeit, novelláit.

A gépirás ma már sok helyt szinte kisorsítja a kézírás. Előnye szembeszökők: gyorsabb, olvashatóbb; a ki gépen ír, annak — ha jól kezeli gépjét — nem lehet rossz, olvashatlan az írása s így annak is jobb, a ki az írást olvassa. Akárhány angol és amerikai lap van, a mely csak géppel írott kéziratokat fogad el munkatársaitól.

Hasonlóan szembeszökők a gyorsírás előnye is a közönséges írás felett. Hát még ha többféle segédeszközöket kombináltan használunk! Így például ismeretes, milyen nagy szolgálatot tesz a gyorsírás és a telefon együttes használata az újságok hírszolgálatának. Azelőtt a híreket a tudósítónak gondosan le kellett írnia, a távirádra vinnie, a honnan több-kevesebb késedelem után továbbították, a végállomáson ismét kézírással lejegyezték s úgy kézbesítették, elég hosszú idő múlva. A mai hírlaptudósító a telefonhoz megy, összekötöttestét kér a szerkesztőség, gyorsan lediktálja tudósítását egy gyorsírónak, a ki aztán újra leírja közönséges írással és darabonként eljuttatja a nyomdába. Ezzel szemben a csodaszép gyorsaságának hitt táviró is sántikál.

A gyorsírásnak s a gépirásnak természetesen megvannak a maga hátrányai is, de előnyeik akkorak, hogy a közönséges írást valamikor legalább az üzleti életből teljesen ki fogja szorítani. A lázas üzleti munka semmit sem kíván meg annyira, mint a gyorsaságot, ezt pedig a kézírás nem adhatja meg soha.

EGYVELEG.

* A japáni mikadó udvartartása fényűzés és pazarlás dolgában még a szentpétervári udvaron is túlzás. Az uralkodócsalád számára rendelt különféle tárgyakért évenként 18—20 millió koronát fizetnek ki.

* A kínai hadistennek háromezer különböző neve van. Háború kitörése előtt e neveket minden templomban naponta kétszer elmondják, mi rendesen vagy két órába kerül.

* A londoni Liverpool-utcai pályaházban napoként ezerszáz vonat indul és érkezik. A világ város többi tizenhárom pályaudvarán a forgalom nem sokkal kisebb.

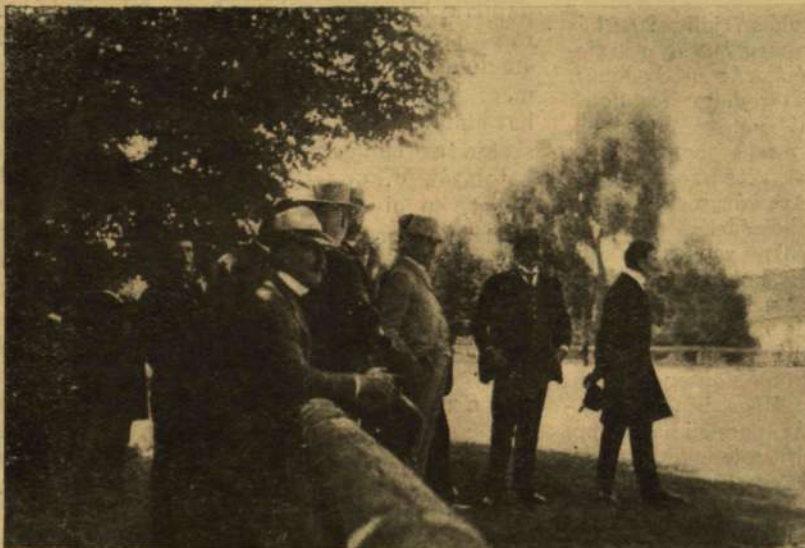
Fogadtatás Alsó-Szombathelyén. (Középen Tallián miniszter, mögötte Serbán képviselő és Visegrád örnagy méntelep-parancsnok.)

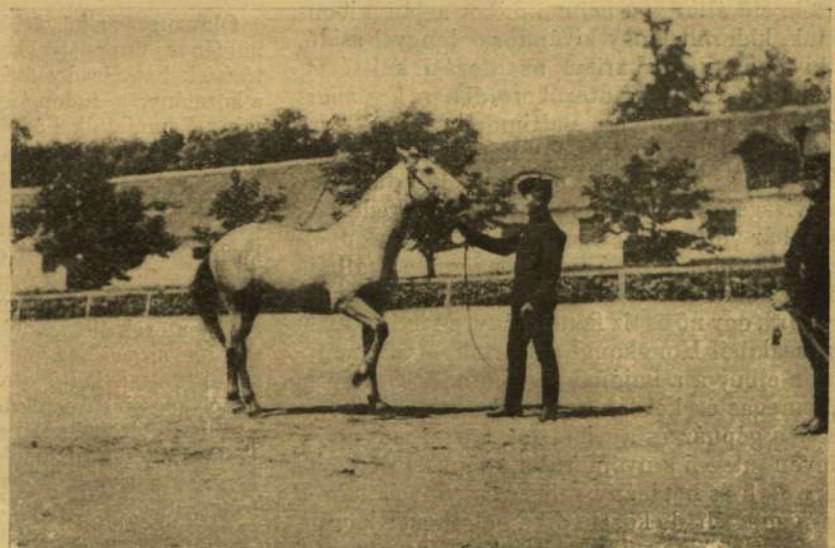
A miniszter meglekint a vizaknai ref. templomot. (Mellette Ince Lajos vizaknai ref. lelkes.)

A miniszter és kisérte Vizaknán, a Tokolyakna előtti magaslaton.

A miniszter megsemléli a méneket Fogarason.

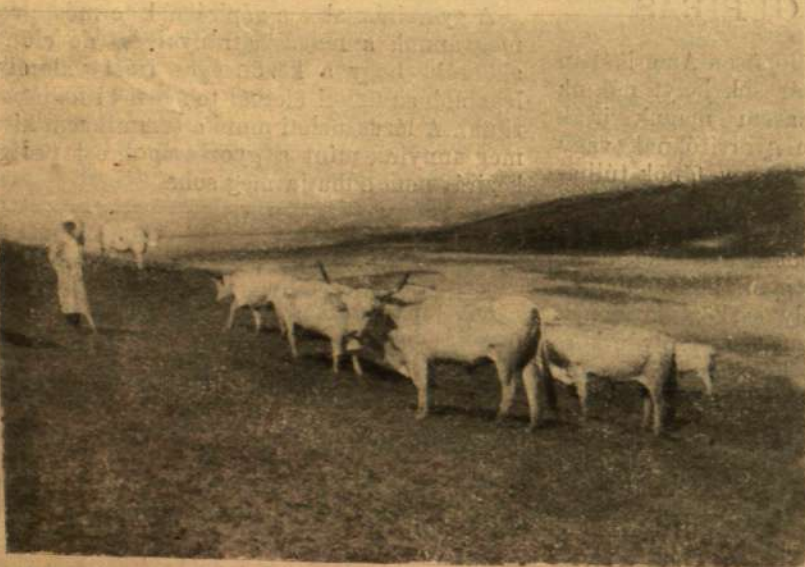
Egy mén elővezetése.

Bivalyok a sárkányi méntelepen.

Bivalyok déli fürdése a sárkányi tenyésztelő távában.

Magyar fajbikák a tordai bikatelepről.

Legelő magyar fajbikák a tordai bikatelepről. (A háttérben a sómező látszik.)

TALLIÁN BÉLA FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTER ERDÉLYI SZEMELETJÉRŐL. — Jelfy Gyula fényképe.

A BUDAPESTI PASTEUR-INTÉZET ÁLTAL PASTEUR SZOBRÁRA KÜLDÖTT KOSZORÚ.

PASTEUR SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSE PÁRISBAN.

1904. július 16-ikán nagy ünnepet ült Páris. A köztársaság elnökének, Pasteur családjának, a francia és számos külföldi tudományos társaság képviselőinek, az összes minisztereknek, a legnagyobb katonai méltóságoknak jelenlétében ezen a napon leplezték le Pasteur szobrát a Breteuil-téren, az invalidusok dómjával szemben.

Hogy ki volt Pasteur az egész emberiségre nézve, köztudomású. Nálunk talán leginkább a veszettséggel szemben való védőoltást ismerik Pasteur felfedezései közül. Ezzel 1885-ben lépett a világ elé. Hogy ez milyen óriási fontosságú felfedezés, hogy mennyien vannak kitéve a veszettséggel való fertőzés veszedelemének, azt sokan nem is sejtik. A budapesti Pasteur intézetben például, (jórészt a Hőgyes tanár által módosított eljárással) az intézet megnyitja, vagyis 1890 április 15-ike óta 1904 július 16-ig 24208 megmaradt egyént oltottak be a veszettség ellen.

Az erjedés okának ismeretét is Pasteur-nak köszönhetjük. 1857-ben ő mutatott rá először, hogy a tejsavas erjedés okát apró szervezetek kell keresnünk. Ugyanezt kimutatta az alkoholos és a vajsavas erjedésről is. 1861-ben már meg is találta a vajsavas erjedés, később pedig a többi erjedés okozóit. Kimutatta, hogy a bor és sör romlását szintén apró szervezetek okozzák, sőt megmutatta a módot is, hogy miképp kell ellenük védekezni (Pasteurizálás). Rájött a baktériumoknak arra a tulajdonságára, hogy némelyek közülük csak a levegőn, viszont mások csak a levegő kizárása mellett képesek szaporodni. 1862-ben kimutatta, hogy a vér hónapokon át sem szenved lényeges változást, ha csiramentes edényekben fogjuk fel s ha a csirák későbbi bejutását is megakadályozzuk. Egy időben kétféle selyemhernyó-betegség végpusztulással fenyegette déli Franciaország selyemtermelését; az akadémia küldötte Pasteurt s ő nemcsak hogy megtalálta az említett meg-

betegedéseket okozó szervezeteket, de azt is felfedezte, miképpen lehet e baj ellen sikerrel küzdeni. A lépfene bacillusát már Rayer és Davainé látták ugyan a beteg állatok vérében, de csak Pasteurnak sikerült ezeket a bacillusokat a vérből kitenyészteni, elkülöníteni, és összes tulajdonságait tanulmányozni. Tisztába hozta a tyukok kholerájának kérdését, a sertés-orbánczát, tanulmányozta a mesterseges úton előidézett genyverűséget, a lovak typhusos lázát stb. Tevékenységének legfontosabb részlete talán a védőoltások módszerének kidolgozása volt.

Pasteur felfedezésein alapszik a modern sebészeti antiszeptikus kezelés is. Általában az ő munkássága átalakító hatással volt az egész modern orvostudományra s a természettudomány több más ágára is.

Pasteur 1822-ben született. 1853-ban a becsületrenddel tüntették ki, 1862-ben akadémiai tag, 1870-ben senator lett. 1878-ban a becsületrend nagy szalagját kapta meg. 1888 november 14-ikén két és fél milliónyi költségen épült „Pasteur-intézet” nyílt meg Párisban. Huxley angol tudós egy nyilvános előadáson kijelentette, hogy Pasteur felfedezései elegendők arra, hogy Franciaországnak visszaszerezze a németeknek fizetett rengeteg hadisarcot. Temetésén az egész világ gyászolt. Szobrának leleplezése alkalmából azt írja a „L'Illustration”, hogy vajon van-e Franciaországnak az egész XIX-ik században, sőt egész történetében dicsőbb alakja a Pasteurnél? A németek szónoka ugyanazon alkalommal azt mondta, hogy „tisztelt a nagy francia lángelmének, mely az egész világot megvilágította és megtermékenyítette.”

A július 16-ikán leleplezett fehér márványszobrot Girault műépítésszel Falguière tervezte, s a kitűnő művésznek ez volt utolsó műve. A kivitt, Falguière halálával Dubois és Thomas végezték el.

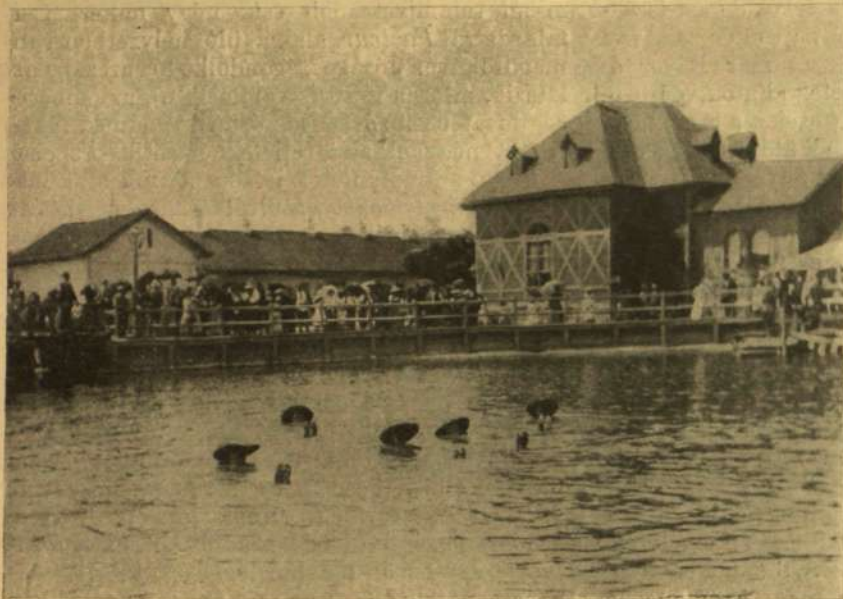
Az egész szobor mintegy hét méter magas, a

miből valamivel több esik négy méternél a talpazatra. Pasteur alakja ülő helyzetben van megörökítve. Jóságos, gondolkodó arcán az látszik, mintha most is valamely új, az emberiség javát czélozó felfedezésen tündökönnék. A talpazat négy oldalát reliefek ékesítik. Az első oldalon a humanitást jelképező női alak látható, ki gyermekét hátulról átkarolva visszatartani igyekszik az alant leselkedő kaszás haláltól s egyszersmind kéréleg tekint fel Pasteurre, segítségét kérve annak, ki a halál elleni küzdelemnek oly gazdag fegyvertárát fedezte fel. Erről az alakról mondta a leleplezés alkalmával Wallon, a szoborra nemzetközi gyűjtést rendezett bizottság elnöke, hogy voltaképpen valamennyi anyát jelképezi, ki gyermeke életét Pasteurnak köszönheti. A piedestál ugyanezen oldalán a következő felírás olvasható: Pasteur 1822—1895, továbbá annak jelzése, hogy a szobor nemzetközi adakozás útján épült. A talpazat egy másik oldalán legelésző juhnyáj közepezt pásztorfiú fújja pipáját, a harmadikon arató leány pihen, a negyedik egy szántóvető támaszkodik ökreihez. A piedestálnak ez a három oldala a mező munkáit jelképezi, kik nyugodtan élvezik a békét, mert Pasteur felfedezései következtében, ki rájött az emberek, állatok és növények megbetegedéseinek gyógy módjára, biztosítva látják szüretjüket, aratásukat, állattenyésztésüket.

Az impozáns szobor leleplezésének ünnepélyére az egész művelt világ elküldte hódolatát. Magyarország nevében Hőgyes Endre (a budapesti Pasteur-intézet igazgatója) és Perlik Ottó (a szoborra gyűjtő magyar bizottság elnöke) professzorok aláírásával emelkedett hangú üdvözlő irat ment Párisba, azonkívül pedig egy másfél méter átmérőjű babérkoszorú, melynek két és fél méter hosszú nemzeti színű két selyem szalagján a következő felírás olvasható. Az egyiken: „À la mémoire de Louis Pasteur, du glorieux maître français, du bienfaiteur de l'uma-

PASTEUR SZOBRÁ PÁRISBAN.

RÉSZELET A VIZAKNAI FÜRDŐBŐL.

nité» (Pasteur Lajos, a dicső francia mester, az emberiség jóltevője emlékének). A másikon: «En tomoignage de respect, d'admiration, et de reconnaissance de ses élèves hongrois, de l'institut Pasteur de Budapest et 24000 personnes traitées de la rage» (A tisztelet, a csodálat és hála jeléül magyar tanítványaitól, a budapesti Pasteur-intézetől és 24,000, a veszettség-ellen beoltott betegtől). A koszorút, melyet képen is bemutatunk, az alsóthi, margitszigeti és fiemei főhercegi kertészetek budapesti virágcsarnoka kötötte.

Dr. Marikovsky György.

A FÖLDMIVELÉSI MINISZTER ERDÉLYRÉSZI SZEMLE-ÚTJA.

Tallán Béla földmívelésügyi miniszter közelebb néhány napra terjedő körutat tett Erdélyben, hogy az erdélyrészi kinestári birtokokat áttanulmányozza és személyes tapasztalatok alapján ismerje meg az esetleges szükségleteket és hiányokat, hogy azokon segítse, előmozdítsa a birtokok fölvirágozását és egyúttal a lakosság anyagi javát is.

Útjában a minisztert, kinek minden részletre kiterjedő figyelme igen jó hatást tett, elhalmozták az őszinte tisztelet és szeretet minden jelével, erős bizalommal arra nézve, hogy ez a miniszteri látogatás meg fogja hozni eme vidéknek e maga játékony gyümölcsét.

A miniszter július hó 13-án reggel érkezett meg Kolozs-Karára Darányi Béla és Balogh Vilmos miniszteri tanácsosok, gróf D'Orsay Olivér nyug. ezredes, volt mentellepparancsnok és Nádosy Gergely miniszteri fogalmazó kíséretében. Onnan kocsiok a Kolozs-puszta mentek a gazdaság és ménes megtekintése végett. Ez után a társaság Tordára hajtatott, hol az állami bikatelepet és állami kertészetet tekintette meg, gróf Bethlen Géza főispán és a megyei tisztikar kalauzálása mellett. Másnap reggel Vizaknára utaztak, itt a kísérethez csatlakozott Hamory Nándor a kerület országgyűlési képviselője és Szász József alsófehérmegyei alispán. A fürdőtelep tanulmányozása az egész napot elfoglalta, mert itt az állam nagyszabású építkezéseket akar végrehajtani.

A vizaknai fürdőtelep — a mely egyebek közt arról is nevezetes, hogy ott 1890-ben a felhőszakadás következtében megdagadt tó hat hónap holttestét vetette ki, abból a 349 honvédből, a kiket 1849-ben dobta oda be — kitűnő gyógyhatású vize s szép vidéke révén annyira keresetté vált, hogy fejlesztését tovább halasztani már nem lehet s az állami költségvetésbe fölvetett fél millió koronányi befektetést mielőbb meg kell kezdeni, mert a lakáshiány évről-évre érezhetőbb lesz.

Hat tíz áll ez idő szerint Vizaknán a fürdőközönség rendelkezésére: a külső és belső zöld, külső és belső vörös tavak, a Tökölly és keltő tó. Mind a hat tó gazdag sótartalmu — 8—8,5% — a Tökölly pedig 26% ával a világ leggazdagabb sótartalmú vize. A hőmérsék + 19—30° R. között váltakozik. A tavak nagy területen fekszenek; a Tökölly 1,118 négyszög méter, mélysége 33 mé-

ter, a zöld tavak felülete 5,535 négyszög méter, mélységük 46 méter, a vörös tavak 3978 négyszög méter foglalnak el s 42 méter mélyek.

A fürdőt domborok veszik körül három oldalról, csak nyugat felől nyílik egy keskeny völgy. A fürdőtelep s a sétahelyül szolgáló domboldal eszinosan van rendezve; akác és fenyőcsoportok nyújtanak árnyékot.

A fürdőtelep fejlesztése nemcsak azért fontos érdek, mivel gyógyító vize igen sok betegnek adja vissza egészségét, hanem nemzeti szempontból is, mert Vizakna az egyetlen magyarországi pont a Maros, Küküllő, Olt és a Kárpátok által befoglalt területen. S a fejlesztés az állam feladata, mert övé a sóbánya és a sótavak.

A miniszter és környezete nagy érdeklődéssel szemléltek meg mindent Vizaknán létük alatt. Ince Lajos ref. lelkész felhívta figyelmüket az Árpád-korbeli ref. templomra, s az ott levő Anjou-korbeli úrasztali kehelyre, az 1515-ben készült pápi székre. Az előkelő társaság ezeket is figyelmesen megtekintette, valamint az 1422., 23- és 30-ik évből való pergamenekeket is. Megnézték még Szentkatolnai Bak Endre róm. kath. lelkész 2600 daraból álló, Vizakna területén gyűjtött régi érem-gyűjteményét, mely Vizakna nagy jelentőségű multjára sok tekintetben fényt vet a rómaiak idejéből. Vizaknáról elindulva este ért a társaság Nagy-Szebenbe, hol a miniszter jövetelének hírére szépen sikerült tenyészállat-kiallást rögtönzött a gazdasági egyesület.

Másnap 15-én reggel folytatta szemleútját a miniszter Porumbákra, a honnan kocsiok az állami ménesgazdaságok és ménesek megtekintésére indultak. Útba ejtven több közbeeső tanyát, Alsó-Szombatfalvára érkezett a miniszter, kihez útközben Serbán Miklós a kerület orsz. képviselője is csatlakozott. A Visegrádi őrnagy parancsnoksága alatt álló mentellep tüzetes megtekintése után Fogarasra folytatott útjukat, a hol elsőben is Serbán képviselőnél tett a miniszter látogatást. Innen a ménesbirtok igazgatóságára mentek, a hol bemutatták a tisztikart a miniszternek, a ki több küldöttséget is fogadott, majd tovább utazott Sárkány, Komána és Kucsuláda felé. Különösen figyelemre méltó a sárkányi bivalytelep, melyet De La Motte gazdasági intéző rövid idő alatt virágzó gazdasággá emelt. Homoród-Kőhalmon szállt a társaság újra vonatra és Brassóba utazott, hol Székely György főispán fogadta. Brassóból másnap 16-án tovább indulva a sepsiszentgyörgyi mentellepet és árva házat tekintették meg Sveikovsky őrnagy mentellepparancsnok és Illovay százados kalauzálása mellett. Sepsiszentgyörgyön igen ünnepélyesen fogadták, a város fel volt lobogóva s a lakosság nevében gróf Haller János főispán üdvözölte a minisztert, ki az üdvözlésre szívélyes szavakkal válaszolt. Ezzel az után befejezte Tallán miniszter erdélyrészi körútját. Útja közben, bár az ünnepélyes, hivatalos fogadásokat mellőzni igyekezett, mindenütt lelkesen fogadták, nemcsak a hatóságok, hanem a lakosság is, a mely sok reményt fűz ahhoz, hogy a miniszter most közvetlen tapasztalatból is megismerte a székegyföldi vidékeket s az ottani állami gazdaságokat.

JÓKAI RAJZA JÓKAI RÓZÁRÓL.

Jókai ifjú korában tudvalevőleg festőnek készült és csak később cserélte fel az ecsetet a tollal. Mind a mellett első műszájához is mindvégig hű maradt és szeretettel rajzolgatót s festett szórakozásból. Családjának tagjairól és barátairól több sikerült és rendszerint nagy gonddal rajzolt arcképet készített.

Kun Dániel rajz- és metszetgyűjteményében van a többek között Jókai Róza Fesztty Árpádné-ról kis leánykorából tussal, czeruzával és aquarellel festett arckép, mely Jókai legfinomabb kivitelű rajzai közé tartozik s a mellett arcképi hűsége is meglepő. Általában az egész képen meglátszik a gond, melylyel ezt a nagy költő megrajzolta.

Kun Dániel úr, ki becses műtörténeti és művészeti gyűjteményében őrzi e rajzot, szíves volt azt szerkesztőségünknek lemásolás végett átadni.

BIKA-TIGRIS-VIADAL.

A napilapokból ismeretes a san sebastiani eset. Folyó hó 24-én, az elmúlt vasárnap (és nem 25-én, mint a hogy lapjaink jelezték) a spanyol Nizzában, San Sebastian-ban, a hol a spanyolok királya nyaralni szokott, hajmeresztő látványnak volt tanúja a czirkusz közönsége. Egy bikát meg egy tigris eresztek össze az aránében és miként a lapok írják, a két fenavet börtört a páholyokba s úgy kellett a tigrist agyonlőni, miközben mintegy ötven ember megsebesült, sőt egy-kettő meg is halt a cselvészett golyóktól.

Bemutatjuk a szerencsétlen híru árán képet, melyet e sorok írja az idei tavasszal tett spanyolországi útjából hozott magával, — s elmondjuk, mennyi lehet igaz a lapok híradásából.

A san sebastiani czirkusz legújabb e nemű építménye Spanyolországban, alig egy néhány esztendő. A városban kívül van elhelyezve, mint a legtöbb spanyol aréna (a valenciái egészen bent van a városban) s méreteire nézve a legnagyobb egyike úgy, hogy 16—18 ezer néző elfér benne. Berendezése egészen olyan, mint a többi spanyol arénáé, t. i. a 60—70 méter átmérőjű küzdőteret két méter magas deszkával veszi körül, a mely mellett közvetlenül két méter széles folyosó vonul körbe, a folyosó másik oldalán meg két méter magasságban kezdődnek az ülések 15—16 sorban, ezek mögött pedig, tehát leghátul, vagyis a küzdőtértől legtovább, vannak a páholyok egymás fölött két emeletnyi magasságban.

Ebből a vázlatos leírásból világos, hogy a lapok előadása, mintha a bika és tigris a páholyokba került volna, nem felel meg a valóságnak. Teljes lehetetlen ugyanis, hogy a bika a lépcsőzetesen egymás felett levő körületeken keresztül a páholyokig jutott volna. Mert arra van elég példa, hogy a nekibőszült bika átugorja a küzdőtér palánkját s a folyosóba kerül, de hogy innen az ülőhelyekre felkapaszkodott volna, arra még nem volt eset, mert ez lehetetlen. A tigris azonban felugorhatott a közönség ülőhelyeire, sőt bejuthatott a páholyokba is. A lapok híradásából csak ennyi lehet a valóság. A bika, az lent maradt. Természetesen aztán, hogy a közönség soraiiban ugráló tigris roppant kavarodást okozott s hogy a fenavadról irányzott lövések célt célt után véstettek.

A bikának medvével, tigrissel való küzdelme egy, a porondon álló nagyobb ketrecben megy végbe s ebben a küzdelemben rendesen a bika a győztes. San Sebastianban az történt, hogy a bika döfés közben kitörte a ketrec falát s az így támadt részen szabadult ki a tigris, a mely korántsem a vérszomjtól, hanem a halálfélelemtől üldözött, egy pár ugrással a közönség közt termett és nagyon is érthető riadalmat okozott.

Növelve a bajt, hogy az aréna egészen meg volt telve, így aztán futásról, menekülésről szó sem lehetett. A sorok ugyanis oly közel esnek egymáshoz, hogy egyik ember térde az előtte ülőnek szinte érinti a vállát s bár a helyek számozva vannak, mégis oly szorosban ülnek az emberek egymás mellett, hogy mozdulni is alig tudnak. S az összes sorokhoz mindössze 6—8 pinceszorok-szerű lépcsős feljárót vezet s a sok ezernyi népek ezen a pár nyílason át kell be- és kijárnia. A páholyok közönségének más útja van.

Tűztől nem kell félni, mert minden aréna fedetlen s csupán a körpalánk, meg a páholyok oszlopai és teteje vannak fából. A körületek téglából vagy kőből vannak építve s csak némelyik arénában (Valencia) van deszka a kőpadlák, hogy a ruha el ne piszkolódjék.

Az arénából való gyors menekülésre tehát nincsen mód, de alig is van szükség. Mert a san sebastiani eset egyedül áll a czirkuszok újabbrkori történetében. S. G.

LÓVERSENYEN GYŐZTES TENGHERÉSZEK.

A kínai udvarnál képviselt hatalmasságok, mint tudva van, az 1900-ban kitört boxer-mozgalmak óta állandó követségi őrségeket tartanak Pekingben. Az egyes követségek falakkal vannak körülvéve s annyira megerősítve, hogy megvédhessék magukat meglepetések és olyan támadások ellen, a melyeknek 1900 nyarán a Pekingben időző idegenek ki voltak téve.

Az osztrák-magyar követség oltalmára egy korvett-kapitány vezénylete alatt álló tengerész különítmény van kirendelve, melynek a tienstini osztrák-magyar telepítvény biztonságán és a rend fentartásán kell örködnie. Összesen 5 tengerésztiszt, 2 tengerészorvos, 1 tengerész számtiszt és 222 emberből áll a védőcsapat, néhány könnyű ágyúval és golyószóróval. A követségi terület belseje két egymástól különálló részre oszlik; az egyikben a kert által körülvett követségi épület áll, a másik rész pedig az őrség lakhelyül szolgál s egy kis erődített táborhoz hasonlít.

A különféle nemzetiségű őrségek élénk bajtársi összeköttetést tartanak fenn; gyakran rendeznek legénységi ünnepeket és hasonló mulatságokat, hogy a hazájuktól távol tartózkodó katonák sok nélkülözéssel járó helyzetét könnyebben elviselhetők legyenek.

Az ily mulatságokhoz tartoznak az évenként rendezett nemzetközi lóversenyek, melyeken a tengerész legénység szintén élénk részt vesz, s nem egyszer megtörtént, hogy a tengerészek a túrfon győzelmeiket aratták. Az őrségi különítmény ugyanis bizonyos számú szolgálati lóval rendelkezik, hogy hivatalos alkalmakkor a követ lovas kísérete kiállítható legyen.

Az ez évi május közepén megtartott pekingi lóversenyek alkalmával, a különféle kirendelt ségek legénysége számára szolgálati lovakkal versenyfutást rendeztek, melyen Albert porosz herceg is megjelent. Habár a többi versenyzőket lovas csapatokból válogatták ki, mégis az osztrák-magyar tengerészet győzött, s Boy nevű lovon egy altiszt elsőnek, egy másik altiszt pedig «Csárdás» nevű lovon a nézők élénk örömrivalgása közt másodiknak érkezett be.

Az idén az osztrák-magyar tengerész legénység már negyedszer nyerte el az első díjat.

Képeink amatőr felvételek után ábrázolják a derék lovasokat győztes lovaikon. A háttérben a lőresek felismerhető követségi épület körülfala látható.

A MARMOREK-FÉLE SZERUMKEZELÉS TUDÓBETEGEKNÉL.

A «Vasárnapi Ujság», hasonlóan a legnagyobb stíli külföldi irodalmi lapokhoz, szívesen nyitja meg hátszáját egy-egy tudományos kérdésnek, a melyek, mint a tudóvész, a magyar közönséget olyan nagyon közelről érdeklik. Ezenközben természetesen, hogy előkelő helyről származó ellenvéleményt is közöl, a melyre, azt hiszem, a legérdemesebb válasz az, ha — nagy kivonattal — az utolsó hónapokban a világ minden tájáról részint francia, részint angol nyelven megjelent és közzölt eredményeit a Marmorek-féle szerumkezelésnek pár sorban bemutatom.

A «Progress Medical» 1904 április 30-iki számában kilenc esetről számol be dr. Montali (d'Epinal) és a cikk végén ezt írja: «Minden kezelt betegnél a láz teljesen megszűnt, az éjszakai izzadások enyhültek, vagy végleg elmaradtak, a beteg nehezített légzése könnyebb lett vagy teljesen elmaradt, a köpet mennyisége nagyon megfogott és a betegek testsúlya, — és ezt a szerző különösen kiemeli — minden túltáplálkozás nélkül minden esetben növekedett.»

A «Revue de Médecine» (franciai orvosi szaklap) 1904 május 10-iki számában dr. Jaquerod sanatoriumi igazgató főorvos ugyancsak kilenc esetről számol be, a melyekben a Marmorek-féle szerumot alkalmazta és annak kiváló eredményei felől két nyomatott oldalon beszél.

A «Société de Thérapeutique» 1904 február 10-én Párisban tartott ülésén dr. Klein és dr. Jacobson mutatták be szerummal kezelt eseteiket és ugyan csak itt beszélt dr. La Néle (Lisieux) egy apóza

Kun Dániel gyűjteményéből.
JÓKAI MÓR RAJZA JÓKAI RÓZÁRÓL.

teljes meggyógyításáról («Guérison»), a kinél a tudóvésznek úgynevezett «galoppierende Schwind-sucht» (Phtisie galopante) alakja volt jelen és a ki eddig a szerumból a legtöbbet kapott (720 köbcentiméter), a melyen mennyiségben még azt senkinek sem adták.

Az olvasó figyelmét nem akarom tovább fárasztani dr. Rothschild és L. Brunier-nek a «Progress Medical» 1904 április 23-iki számában közzölt és a párisi Rothschild-féle poliklinikán gyógykezelt eseteik leírásával, a melyben a Marmorek-szerumnak kiváló hatású sebészeti és gégészeti tuberkulózisnál közlik.

Nem terjeszkedhetem ki még Latham-nak feltűntést keltő és a Londonban megjelenő, egész kötetet kitevő angol orvosi szaklapban, a «Lancet»-ben 1904 április 4-ikén közzölt és 30 esetről szóló közleményére, a melyről akkor a napilapok is tudomást vettek és a melynek híre bejárta a tudományos és napi sajtót egyaránt.

A vitaközlésnek tagadhatatlan, ha objektív, van jogosultsága, de azután minden tekintetben objektívnek kell lennie.

Dr. Müller Vilmos.

MÉG EGYSZER A TUDÓVÉSZ SZERUMOS KEZELÉSÉRŐL.

Minthogy polemikáról van szó, a «Vasárnapi Ujság» szerkesztősége, mint az ilyenkor szokásos, volt szíves értesíteni, hogy multkor cikkemre válasz érkezett, s a betekintést is megengedni, hogy felelhessek rá.

Elutazó-félben lévén, sajnálatomra nem vagyok abban a helyzetben, hogy irodalmi adatok után böngészhessek. Csupán egy szerző nézetét akarom ezúttal megfelemlíteni, kinek kritikája a napokban véletlenül akadt a kezembe és a ki szintén nem barátja a Marmorek-féle kezelésnek. Ez a szerző Goldschmidt, ki a «Deutsche med. Wochenschrift» 1903 évi 51-ik számában azt írja, hogy már régebben foglalkozik a Marmorek-féle eljárással.

Ó hosszabb ideje (majd négy éve), tud csonttuberculosis esetekről, a melyeket Marmorek szerumával kezel, a nélkül, hogy valami specifikus hatást látott volna. Két évvel később egy tudóvész beteg kezeltetett egy hétig a Marmorek szerumával, minden reakció nélkül. Az illető egy hét múlva, igaz, hogy más oknál fogva, meghalt. Egy másik tudóvész beteg, egy asszony, 1903 májusában kezeltetett többszöri befejeséssel, egyelőre minden jótékony vagy káros hatás nélkül. Minthogy azonban az utolsó két befejesés után rázó hideg lépett fel, a gyógymodot be kellett szüntetni. Rövid idővel ezután az asszony meghalt. Mindezeket számba véve, Goldschmidt azt mondja, hogy Marmorek theoriája igen csábító ugyan, de nélkülözi a logikai alapot.

A mi azt illeti, hogy első közleményemben objektív voltam-e vagy sem, azt hiszem, a subjectivitás vádjá nem érhet. Már a multkor hangsúlyoztam, hogy nem a magam, hanem az igazán legilletékebb szakfelelő véleményét adtam vissza (egy igen előkelő francia orvosi lap, a «Semaine médicale» 1903. évi 48-ik száma nyomán). Azt sem állítottam, hogy a Marmorek eljárása semmit sem ér, csak felémlítve az ellentétes nézeteket, azt mondtam, hogy egyelőre bár az eljárást allelujával fogadni, épen meri vannak ellene szóló nézetek is. Elvégre is egyikünknek sem a polemizálás, hanem csak az lehetett a czélunk, hogy a Marmorek-féle kezelést,

mely a tuberculosis óriási pusztításai révén mindenkit érdekelhet, minden oldalról megismertessük a nagyközönséggel.

Ezzel a vitát a magam részéről befejezettnék tekintem.
Dr. Marikovsky György.

A PÉNZ.

Kép a hollandi népeletről, három felvonásban. Irta Heyermanns Hermann. Fordította Kemény Simon. Színre került a Fővárosi Nyári Színházban jul. 22-én.

Heyermanns-nak az elmúlt idényben már előadták egy darabját, a «Ghettót», Budapestén a Király-Színházban. A hollandi író tragikai, komor tárgyakat választ darabjaihoz. A közönséget nem annyira megindítja, mint inkább ellenszennyel tölti el alakjai iránt s így darabjai épen nem vonzó hatásúak. A «Ghetto» sokkal sikerültebb műve, mint «A pénz», pedig az is alig ért el három előadást. «A pénz»-nek sem volt anyagi sikere, azonban a darabnak irodalmi szempontból kétségtelen becsé van. Az író a hollandi népeletet igyekszik megrajzolni darabjában. Elénk tárja minden nyomorúságot. Örömtelenebb népet a darab szerint nem igen találunk Európában, nincs annak semmi mulatsága, csak bánata s egyedüli vágya a pénz, vagyis inkább egy darab fekete kenyér.

Heyermanns egy kapzsi, lelkiileg teljesen eltompult családot mutat be s két ezen körből lelki jóságával kiemelkedő alakot: a család egyetlen figyelmekét és ennek kedvét. Legjobban rajzolt alak a darabban ez a hollandi leány, Sziszthe, ki szenvedélyesen szereti a kedvesét, az egyik pillanatban lába porát csókolja, a másikkban átváltozik örvénygő fúriává, szidalmakkal illeti kedvesét, a ki el akar menni más községbe, azt remélve, hogy ott jobban meg tudja keresni kenyerét s inkább segíthet szülein. Sziszthe szerint gazember az a férfi, a ki elhagyja azt a nőt, a kirel tudja, hogy szereti. A darabnak meséje alig van. Az első felvonásban a szegény hollandi család kunyhójában vagyunk. Ez a család valamikor jómódú volt, de teljesen elszegényedett. Most is siránkoznak, mivel egyetlen tehénük beteg. Ezt a tehenet pedig többre becsülik gyermekeiknél is. A tehen azonban a nagy siránkozás ellenére is elpusztul, mire nagy jajgatás tör ki, a szülők a leányukat okolják a tehen haláláért, miért nem vigyázott rá jobban. Ezt a leányt különben, fivérének Elckén kívül mindenki üti-veri. Azt hiszik, joguk van hozzá, hiszen bukkott lány, kinek már született egy gyermeke is. Nem elég csapás a tehen halála a szerencsétlen családra. Az apa pörbe keveredik szomszédjával s jöllehet neki van igaz, mégis elítélik. S mivel nem tud fizetni, kitűzik a pecsétes papírt az ajtajára. Az apa bánatában el kezd inni, eliszza a döglött tehen árának egy részét. Pedig az előtti sohamem volt részeg, most a nyomorúság kergette a korcsma asztalhoz. Épen ekkor jön haza a fiuk, Elcke, ki látja úgy a saját, mint kedvese szüleinek nyomorúságát, és elhatározza, hogy feláldozza magát érte. Akkor sorozták épen a katonákat, kiknek vagy Kelet- vagy Nyugat-Indiába kellett menniük. Csak hat évre kötelezik magukat, de tulajdonképen ezekről a vidékekről nincs visszatérés. A sorozáskor minden unjonez két vagy háromszáz forintot kap, a szerint a mint keletre vagy nyugatra viszik. Ezen a pénzen akar Elcke szülein és kedvesén segíteni. Itt tűnik ki azután szülei kapzsisága, örvénygőssé menő vágyódása a pénz után és Szisztheének, kedvesének igaz szerelme, kinek nem kell pénz, csak a legény, s miután ez már nem maradhat, hát a pénzt sem fogadja el. Mikor Elcke anyja meghalja, hogy fia a városba ment katonának, nem a fiáért aggódik, hanem azért imádkozik, hogy bárcsak keletre vinnék, mert akkor száz forinttal többet kap. Mikor pedig a fiú hazajön s megmondja szüleinek, hogy a pénzből ötven forintot Szisztheének szánt, dühötől tajtékozva rohannak rá, szidják Sziszthe apját, anyját, mivel az ő pénzüket elkoldulják fiuktól. Pedig ezek nem is fogadják el a pénzt. Így a fiú szüleitől megszűdvén, szeretőjétől örökre elhagyva, indul el katonának Indiába. Ez történik három felvonáson keresztül, azaz csak a harmadikban, mivel az első kettő a tehen miatti jajgatással telik el.

A darab szép kiállításban és gondos rendezéssel került színre. A szereplők közül K. Kápolnai Juliska aratta a legnagyobb sikert (Sziszthe játékozta). A férfiak közül Barthos és Réthely. Barthos játszotta az apát, meglepő művészzettel, különösen a községi jelenetben. Medgyasszai Vilma egy fiatal koldusleány szerepében hozott némi derűt a színpadra. Bár kezdő színész, igen otthonos a színpadon. Jók voltak még Szohner Olga, Keszler és Issó.

A darab érdekelte a közönséget, de azért még sem volt nagy sikere, mely tartós jövőt biztosítana neki a színpadon.

Somogyi Lajos.

PLEHVE, A MEGGYILKOLT OROSZ BELÜGYMINISZTER.

EGY OROSZ MINISZTER MEGGYILKOLÁSA.

Oroszországnak az utóbbi időkben nagyon sokat emlegetett politikáját, a szabadabb mozgalmaknak kemény kézzel való elfojtására törekvő belügyminiszterét, Plehvét megölték Szentpéterváron az utcán, a mint kocsiájával a vasútra hajtatott. Egy elszánt ember bombát dobott rá. A rendőroktól őrzött hatalmas minisztert kocsiájával együtt szétépte a bomba a megölte a kocsiával és a lovakkal együtt. Maga a bombavető is súlyosan megsebesült.

Plehve Konstantinovic Vjacseszláv belügyminiszter nagyhatalmu méltóságát Szijagin meggyilkolása után foglalta el. A véres örökséget Plehve azzal fogadta el, hogy elődje nyomdokait követi, a forradalmi elemeket kiirtja, s mivel a finnek földjének kiváltságos jogai rossz példával szolgálnak, ezeket a jogokat is megsemmisíti. Szijagin nyomdokait követte csakugyan, s azon eljutott Szijagin végzetéig, a véres halálba.

A politikai merényletek és gyilkosságok gyorsan követik egymást Oroszországban. Az utolsó napokban meggyilkolták Plehve hívei közül Bobrikov tábornokot, Finnország kormányzóját, ki e mivel, csendes nép eddigi szabadságait kegyetlenül eldobta. Gyilkosa egy előkelő finn család fia, a ki tette végrehajtásakor agyonlőtte magát. Csak pár napja, hogy a Kaukázusban Andrejev alkormányzó lökte le nyilvános helyen. Andrejev az örmények egyházi vagyonának elkobzását intézte Plehve parancsára. Most Plehve követte a halálba munkatársait. A birodalom fővárosában történt meggyilkolásának okai közé számítják még, hogy a kelet-ázsiai háború kitörését részben neki is tulajdonítják, állítólag ezzel is el akarták terelni az orosz nép figyelmét a belső bajoktól. A háború csakugyan minden orosz érzést lefogalhatna, oly lesújtó Oroszország rettegett hatalmára. A japán csatateret eseményei azonban a mint végig rázzák a cázár birodalmát, a cázár trónjának szilárdságát is rázzák. Nincs elég serege a cázáknak a japánok ellen. Vajon birodalmából mennyi sereget vihet még harcra, hogy itthon is biztonságban legyen?

Plehve, a meggyilkolt miniszter, német eredetű, de eloroszosodott család ivadéka, ki mint nemes, az iskolát kiváltságok közt végezte. Már ifjan a hatalomnak szolgált, hogy emelkedhessék, és a mint ranghoz jutott, új meg új kegyek után sovárgott. Belügyminiszterségével rémuralom kezdődött, ki tudja, hányadik már. Plehve még csak 56 éves volt, a mikor a bomba megszakította életét. Mint bírósági gyakornok, mint ügyési helyettes a politikai és felségvédelmi porokban vonta magára a figyelmet. Varsóban, Moszkvában nemesi alapítványokkal végzett iskolai után államügyészi teendőket bízta meg Oroszország különböző részein. A merényletek, politikai tintetések kutatásában oly buzgalmat tanusított, hogy jutalmul Pétervárra rendelték államügyésznek; 1881-ben pedig, mikor március 13-án II. Sándor császár ép úgy ölte meg a bomba, mint most Plehvét, rendőrfőnök lett. Ebben a nagy hatalmu állásban szerzett érdemeiért a belügyminiszteriumban még előkelőbb állásra jutott; 1901-ben a finnek ügyeinek államtitkára lett s előkészítette a

finn önkormányzat megsemmisítését. A mint Szijagin belügyminisztert Balmasev orvosnövendék 1902-ben meggyilkolta, Plehve foglalta el helyét. Az önkényuralomnak fanatikus híve volt. Oroszországban a belügyminiszternek van a legnagyobb hatalma a cáz hivataltól alattvalói közt. Plehve július 27 vagy 28-án (a pétervári jelentések még nem mondják meg a napot) délelőtt Pétervárról a cázhoz Peterhofba akart utazni. A vasúthoz vivő kocsiját a varsói pályaudvar közelében levő «Varsó hotel»-nél már régebben leste egy férfi, s a mint oda ért, egy bombát vetett rá. A másik pillanatban a bomba szétvetette a kocsi, a légnyomás a közeli épületek ablakát is beázta. Plehve és a kocsi azonnal meghaltak. A merénylő is megsebesült, sok közelben levő járókelővel együtt. A kocsi kísérő kózikok a bombavetőt azonnal elfogták. Az első hírek csak annyit mondtak, hogy a merénylő 26 éves lehet; alighanem meghal seibein. Találtak nála még egy másik bombát is. A merénylet politikai természetűt már az első hírek világosan sejtették és a finnországi merénylet okaival igyekeztek kapcsolatot hozni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Csehov Antal: «Tarka históriák». A nemrég elhunyt kitűnő orosz író munkái szelvében ismeretekkel nálunk is, lapjaink igen gyakran közölték rövid tárcza-elbeszéléseit, melyek közül sok megjelent külön kiadásban is. Most, épen az író halála idejében, egy új kötet Csehov-elbeszéléseket jelent meg magyar fordításban. A csinos kiállítású kötet tizenhat elbeszélést tartalmaz Csehov legsikerültebb munkái közül, gondos fordításban, melyek az orosz eredetiből vették Zsathovics Kálmán. Az Ungvártól, Lévi Mór könyvnyomdájában megjelent érdekes kis könyvből mai számunkban mutatványt közlünk.

Beóthy Zoltán «Ráskai Lea» című szép költői elbeszélést, mely Ráskai Lea margitszigeti dömés apáca meghiúsult történetét mondja el, lefordította nemetre Lechner Gyula, ki már régi idő óta sok érzéssel és sikerrel fordítgatja németre a magyar költészet kitűnőbb termékeit. Ez az új műfordítása is nagy szeretettel és gondallal készült, az eredeti nyelvénél szépségeit lehetőleg éreztetni igyekszik. A kötet tetszetős kiállításban jelent meg az Eggenberger-féle könyvkereskedésben; ára 1 korona 20 fillér.

A «Magyar Iparművészet»-nek, az országos iparművészeti társulat folyóiratának legutóbbi füzeté ismét tanulságos, bő tartalmú kötet. R. J. az iparművészeti múzeum himzés és szövethatárításáról értekezik; Tarsai György a sóvári csipkét ismerteti sok képpel és mintával; Csakó Elemér a gyermekjátékokról cikkeznek és képekkel mutatja be a legelterjedtebb és újabb gyermekjátékokat. Kriesch Aladárnak «A modern művészet apokalipszise» című cikkeit még a szakirodalom, a külföldi iparművészeti tudnivalók tartalmas rovatát követik. A művészi illusztrációkkal ellátott folyóiratot Fittler Kamill és Györgyi Kálmán szerkesztik, az iparművészeti társulat tagjai ingyen kapják, mások pedig évi tíz koronáért rendelhetik meg.

A Magyar kir. Operaházban a látványosságok természetes hűségéhez nem sokára mozgó fényképeket használnak. A színpadokon már oly bámulat-

os technikával rendeznek mindent, hogy az eddig merev alakban feltüntetett képek és alakok mozognak, szállnak. Operaszínházunk művészi tanácsadója Kéméndy Jenő jeles festő néhány előadásához a mozgó fényképek segítségével akar illúziót kelteni. A «Rajna kincse»-nek első felvonásához a Walkürök lovaglásának jelenete részére Walkür-jelmébe öltözött nyolcz cirkszsbeli nőről, a kik egy hatszáz méter hosszú fekete palánk előtt lovagolnak, pillanatnyi fölvetéletek készítt. Ezt a képet mint mozgó fényképeket alkalmazza. A fekete hátteren lefényképezett alakok oly hatást fognak kelteni, mintha a felhőkből előugrató, levegőn átszárguldo lovasnők volnának. Mozgó fényképek segítségével akarja Kéméndy a «Saba királynéja» utolsó felvonásának Fata Morgana jelenetét is bemutatni, a melyben lovakkból, tevékből és elefántokból álló karaván szerepel.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

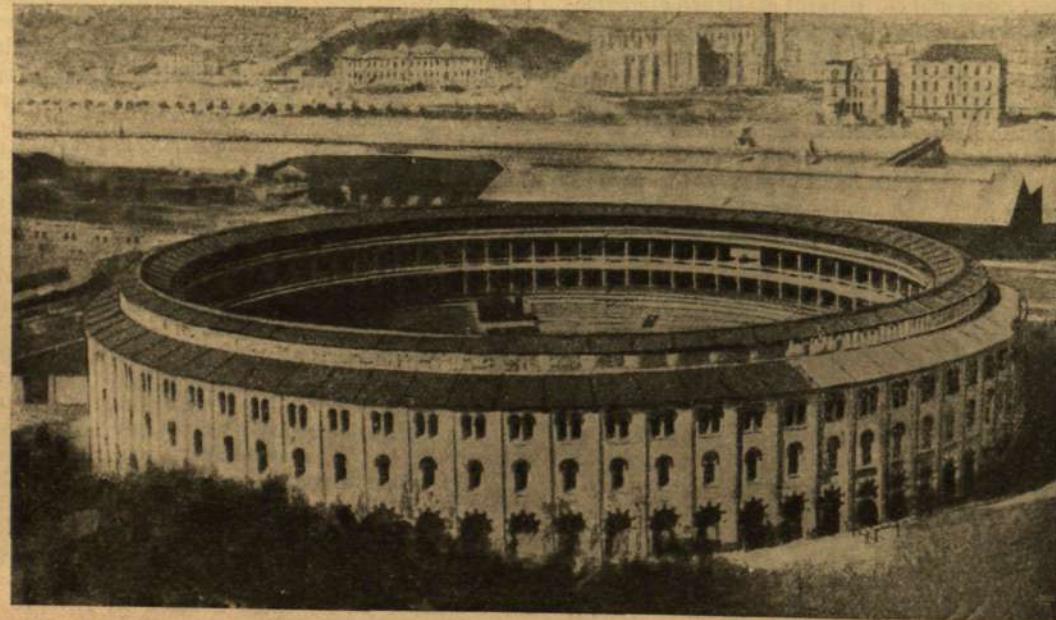
A budapesti nemzetközi tűzoltó kongresszus augusztus 17-től 21-ig lesz Budapesten, tűzoltó szerek kiállításával összekötve.

Augusztus 17-én érkeznek meg a kongresszusra a különböző küldöttségek, megnézik a kiállítást, este ismerkedés. Augusztus 18-án, mint a király születés napján reggel a katonai szemle megtekintése a Vörösmén; 11 órakor a kongresszus megnyitása; fölolvás: a baltimori tűzvészről, a színházak tűzbiztonságáról; délelőtti lakoma, délután a főváros vízműveinek megtekintése. Augusztus 19-én: a kongresszus folytatása; fölolvás: délelőtti az Operaház, délután a mentő-kaszárnya megtekintése; tűzoltói gyakorlatok; este lakoma. Augusztus 20-án: A Szent István-napi körmenet megtekintése; a kongresszus folytatása, fölolvások és a kongresszus berekesztése; délután a nemzetközi választmány ülése; este riadógyakorlat. Augusztus 21-én: kirándulás a Balatonra. A külföldről, különösen Angliából, Belgiumból, Franciaországból, Oroszországból és Németországból érkező vendégeket a magyar szövetség már Pozsonyban fogadja.

MI UJSÁG?

Rákóczi hamvai Kassán. Kassa város július 26-iki közgyűlésén olvasták föl gróf Tisza István miniszterelnök értesítését, melyben tudatja, hogy a város óhajta szerint II. Rákóczi Ferencz hamvait Kassán temetik el, valamint Zrínyi Ilonának, Rákóczi Józsefnek, Bercsényi Miklós grófnak, Esterházy Antal grófnak, Sibirik Miklósnak, és ha ehhez a gróf Csáky-család is hozzájárul, Bercsényi Miklós grófné, született Csáky Krisztina grófnénak idegenben fekvő maradványait szintén a kassai dombban helyeztetnek örök nyugalomra, mert Kassa az a hely, melyet személyi és történelmi vonatkozások a legszorosabban fűznek Rákóczihoz, kinek atyja és nagyatyja szintén ezen város falai között pihennek. Ezt a megállapodást Ő Felsője is legkegyelmesebben tudomásul vette. A miniszterelnök értesítését Kassa város közgyűlése a legnagyobb örömmel és hazafias lelkesedéssel vette tudomásul, és bizottságot alakított a szükséges intézkedések előkészítésére.

Ottó főherceget, egészségi okokból saját kérésére Ő Felsője fölmentette a bécsi lovassági hadosz-

A BIKAVIADALOK ARÉNÁJA SAN-SEBASTIANBAN.

Tengerész altiszt «Boy» nevű lován.

Tengerész altiszt «Csárdás» nevű lován.

A PEKINGI NEMZETKÖZI LÓVERSENYEN GYŐZTES TENGERÉSZEK.

tály parancsnokságától. A főherceg, ki már régebben beteg, a Rivierán keresett gyógyulást, de beteg tér vissza és kénytelen ismét hosszabb szabadságra menni, a melyet a Mendelen, Dél-Tirolban fog eltölteni. Mint írják, Ottó főherceg valószínűleg nem foglalta el ismét a hadosztály-parancsnokságot, hanem lovassági főfelügyelővé nevezi ki a király.

József Ágost főherceg Kecskeméten. A király József Ágost főherceget a budapesti első honvédszáz ezred parancsnokává nevezvén ki, a főherceget látogatást tett az ezrednek Kecskeméten állomásozó osztlányánál, a hol július 25-ikén délelőtt érkezett s a polgárság és katonaság ünnepélyesen fogadta a főherceget, kinek atyja, József főherceg fiatal korában hosszabb időt töltött a derék városban. Erről József Ágost főherceg is megemlékezett Baghy László helyettes polgármester üdvözlétére adott válaszában.

Az utcókán is nagy szívesseggel köszöntötték a főherceget, ki a városházán fogadta a tisztelgő küldöttségeket. Később a Royal-fogadóban lakoma volt, melyből József főherceget táviratban üdvözölték; este pedig a főherceget a tisztikar társaságában vacsoráztatták. A következő napon, július 26-ikán csapatszemetelt tartott. Július 27-ikén a honvédszázadok gyakorlatai után látogatást tett a régi ezredesi lakosztályban, mely most városi zeneiskola. Itt lakott egykor atyja, s most megmutatták neki a helyiségeket. Majd megnézte a szép városházát, a városi múzeumot és leveltárt, a hol látni óhajította II. Rákóczi Ferencnek sajátkezű aláírását. A látogatás után a Royal-vendéglőben ebédelt a honvédszázad tisztikarral, hivatalos ügyeket intézett el s este felé visszautazott Budapestre. A búcsúzások Baghy polgármesternek ismételte, hogy gyakran fel fogja keresni ezredét Kecskeméten. József főherceget a lakomáról küldött táviratra Baghy polgármesterhez intézett távirattal válaszolt Alsóúthól ekképpen: «Végtelenül öröndek, hogy fiam, mint honvédszázad ezredparancsnok kedvenc államhelyén tartózkodik, a hol 45 év előtt mint dragonyos ezredes, én is oly jól éreztem magamat. Szívvel üdvözlöm a kecskemétiakat.»

Dr. Párty szepesi püspök beigtatása méltóságába augusztus első felében lesz. A püspök pár nap előtt érkezett Karlsbadból Savnikvárra s ott tölti a nyár egy részét.

Lukács György békési főispánnak a király a kamarási méltóságot adományozta.

A budai királyi palota mint állami tulajdon. A budai királyi palota, a világ egyik legszebb fejedelmi lakása, már csaknem egészen kész s most rendezik a tulajdonjog ügyét, a beépített vagy másképp fölhasznált területek telekkönyvi beigtatását a magyar korona részére. A palotát és tartozékait a magyar szent korona nevére telekkönyvezik, mert úgy a palota, mint annak összes be rendezése a szent korona tulajdona. Egész 1850-ig visszamenőleg kell a katonai és a kabinetiroidai irattárakat átvizsgálni, mert a szabadságharc után gond nélkül osztogatták a várerődítéshez tartozó telkeket építési cizelokra, csupán annyit köve ki, hogy netalan ostrom esetén kötelesek az épületet azonnal lebontani. Az ekkép elosztogatott telkek azonban telekkönyv hiján nincsenek följegyezve, csak névjegyzék maradt arról, hogy kinek, mikor engedték át. Miután a régi épület a szent korona

névén állott s a kibővítés is az állam költségén történt, minden épületrészt és telket egy telekkönyvbe foglalnak, mint a magyar szent korona tulajdonát. Érdekes fölemlíteni, hogy a palota minden részében, a főkupolától az utolsó ablakig, a szent koronát használták czimerül, sőt a belső felszereléseket, ezüstneműt, stb. is a koronával jeleztek s csupán a József Ágost főherceg lakosztályának egyes dísz tárgyain alkalmazták a király monogramját.

A tatárjárás emlékoszlópa. A borsodmegyei Muhi pusztán érte IV. Béla király seregét a végzetes vereség a betörő tatár seregekkel szemben. A szomorú emlékké helyet oszloppal akarja megjelölni a hazafiai kegyelet. E czélból Ónodon bizottság alakult, a mely adakozásra szólítja föl a közönséget. Az adományok a Muhi-emlékoszlop végrehajtóbizottsághoz küldendők Ónodra.

A Tatrát évről-évre minden nyáron többen és többen keresik föl. Bérczei, völgyei, fenyvesei, gyönyörű tájai mind jobban vonzzák a külföldieket. Ott időzik most Frigyes Ágost száz trónörökös is gyermekeivel s igen jól érzi magát Tatra-Füreden, a hol még augusztus 4-ig marad. A trónörökösök sok kirándulást tett s most várják a dobsinai jégbarlangba. Julius első napjain, 6—9-ike közt az ifjú Frigyes Vilmos porosz herceg, Albrecht braunschweigi herceg fia időzött a Tatrában. Előbb Budapestre járt inkognitóban, s itt az a hír terjedt el, hogy az előkelő idegen senki más, mint a német trónörökös. A Tatrában időzik Frigyes főherceg családja is. József főherceg családjának szintén díszes nyaralója van ott. Az egészséges és festői hegyvidéket a külföldiek az idén már annyira előzölözték, hogy egész nemetközi világ van ott.

Borszékről írják lapunknak: Erdély e híres szép fűrdője, melyet a természet annyira elhalmozott gazdag adományaival, s melynek természeti kincsei úgyszólván kimeríthetetlenek nagy átalakulások előtt áll, melyek, ha megvalósulnak, minden tekintetben fényes jövőt ígérnek Borszéknek. Fekete Mór, a tevékeny és vállalkozó szellemű új bérli nagyszabású újítási terveinek egyelőre csak a nehezkes és kellemetlen közlekedési viszonyok, a fürdőknek a vasúttól messze való fekvése állják útját. Ha majd elkészül a székes körvasút, mely Borszékot is érinti, a fürdő bele fog esni a vasúti forgalomba, könnyebben megközelíthető lesz. Akkor meglesz mindaz, mire a bérli magát szerződésszerű kötelezte: egy nagy új gyógyterem, szállóval, éttermekkel, kávéházzal (építési költség csak ezeknek 500,000 korona), vízvezeték, csatornázás, villamvilágítás, fedett ivócsarnok kolonádokkal, hova az összes források vizeit bevezetik és számos egyéb kelléke egy modern világfürdőnek. Ma még ez csak a jövő kérdése, de a kik akár mint régi fürdővendégek, akár most először keresték fel Borszékot, most is megtalálják ott azt, a mit kerestek, a természet ritka szépségeit, a kitűnő fűrdőt, egészséges éghajlatot s élénk társas életet.

Az idén aránylag nagyon sok a vendég Borszéken és pedig legintelligensbb körökből. Szép hölgyek vidám serege, a séntatonok, báteremben és mulató helyeken, — kirándulások élénkítik az életet. Nincs hiány mulatóhelyek sem, bár azok — igen helyesen — nem mennek túl a jóízű kedélyesség hatá-

rain. Múlt szombaton volt az Anna-bál s most kedden még jobban sikerült az erdei estély a Kossuth-kútnál. A különböző szebbnél-szebb kirándulások, Balogh Janesi szép muzsikája s maga a pompás úde levegő teszik valóban élvezetessé az itt tartózkodást. A közönség egészségéről s egyzersmind a társas élet kellemességéről dr. Vámosy Zoltán egyetemi magántanár, fűrdőgondoskodó, a két maros-vásárhelyi vendéglős: Radó és Letzter pedig a vendégek jó ellátásáról.

A révi nagy barlang. A Kolozsvár—Nagy-Váradi közti vasútvonalon a Körös mellett minden utas ismeri a révi vizesést. A vizesés pár évvel ezelőtt egy barlang megtalálásához vezetett, az üreg felkutatása azonban nagy nehézségekkel járt, mert víz, alacsony és szűk nyílások állták útját. Mégis egyesek bejebb hatoltak s kitűnt, hogy a Körös mellett a legnagyobb és legszebb cseppkő barlangok egyike rejtek a bihari hegységek. Sokan leszálaltak időközben tovább kutatni s mind újabb tudósításokat hoztak a barlang kiterjedéséről, a cseppkövek szép formáiról, és a barlangi puhány állatok természetrajzi érdekességéről. Nem régebben nehéz küzdelem közt Handl Károly a barlang felügyelője, Veress János Rév község református lelkes és Csák Andor kikutatták a barlang másik nyílását, a mely Diszalu község határára levő hegycsúcsra fekszik. Eddig még a barlang óriás terjedelmét nem bírták végig kutatni, noha oly részre akadtak, melyek a világhíru adelsbergi barlang nagyságát felül múlják. Így egy 50 méter magas, 250 méter hosszú nagy barlangrészt is átvizsgáltak. Az adelsbergi barlang csak 33 méter magas és 217 méter hosszú. Az óriási terem több mellékágra oszlik.

A kolozsvári Nemzeti Színház építése. A belügyminiszterium a legközelebb mult napokban békítette meg a szerződést a Fellner és Helmer bécsi műépítő-czeggel a kolozsvári új színház építésére. Az építést szeptember elején kell megkezdenni s az épületnek a jövő évi márciusban tétő alá jutni; decemberre pedig minden berendezéssel elkészülni, hogy a próbák azonnal megkezdődhessenek s az első előadás 1905 december 15-ikén megtarthassák. A Fellner és Helmer czégnek a 850,000 koronára előirányzott költségvetést túllépni nem szabad; tartozik az építkezésnél a magyar nyelvet szóban és írásban bíró embert alkalmazni, a ki felügyel, a ki mindenben alá van rendelve a kereskedelmi miniszteriumból kiküldött műszaki közeg intézkedéseinek. Az összes munkálatokat magyar iparosok, első sorban kolozsváriak végzik, a kiknek magyarországi anyagot kell használni és csak magyar munkást szabad alkalmazni.

Színes fényképezés. A színes fényképezéssel tett eddigi kísérletek még nem sikerültek. Legújabbban két magyar ember, Schröder Albert vegyész-tanár és Bodor Imre amatőr fényképező kísérleteznek, mint mondják, kecsesítő eredménynyel. Októberben nyilvános fölolvásban akarják tanulmányukat ismertetni. Hozzáértő körökben érdeklődéssel várják az eredményt.

HALÁLOZÁS.

Csehov holttestét Badenweilerből, a hol elhunyt, Szentpétervárra át Moszkvába szállították s ott helyezték örök nyugalomra. Szentpétervárott igen egyszerű szertartást tartottak, papot is az ott levő újságírók vitték, hogy az elszállított előtt beszentelje a koporsót. Annál nagyobb volt a részvétel Moszkvá-

ban, a hol a pályaudvaron óriási tömeg várta a holttestet vívó vonatot. Moszkva csaknem összes egyesületei képviselve voltak a temetésnél. A koporsó egyetemi hallgatók vállukon vitték ki a pályaudvarról a halottaskocsira. Az utcán két helyen is tartottak gyászünnepeket; a művész-színház és az egyetem előtt. Innen a koporsót a Novodevicsi-kolostorba vitték, a hol a temetés megtörtént. Osehov kívánsága szerint koporsója fölött gyászbeszédet nem tartottak.

A lapok Osehov halála alkalmából közlik Tolstojnak, a ki jó barátja volt az elhunyt Csehovnak, következő nyilatkozatát:

„Csehov nagy művész volt, a kit nem csak az orosz ember, hanem mindenki megérthetett. Ő ama kevés író közül való, a kiknek műveit többször is el lehet olvasni. Az írásnak tökéletesen új formát teremtette meg, a melyekhez hasonlókat én seholsem találtam. Csehov halála nagy veszteség nekünk, annál is inkább, mert nemcsak egy használatlan művészt, hanem egy kedves, őszinte és becsületes embert is veszítettünk benne.”

KRÖGER PÁL, Transzváli volt köztársaságának száműzetésben elhunyt első földi maradványát egyelőre Hágában helyezték el s csak később viszik Transzváliába, a hol Pretóriában október 10-ikén, születésnapján akarják eltemetni. Addig a Hága és Loosduinen között elterülő csendes mezőktől övezett Eik en Duinen temető halottas házában pihen. A vasútállomáson temérdek koszorút helyeztek a koporsóra. A sírnál a halott akaratához képest beszédet nem tartottak, csupán csendes imát mondott egy lelkész. A hágai két polgármester kocsin követte a gyászmenetet. Vilna királynő részvét-távirata, melyet Krüger családja által intézett, így hangzik: „Fogadják legbiztosabb részvétemet Krüger Pál volt elnök elhunytá alkalmából. A súlyos veszteségen adjon vigaszt önöknek és hozzátartozóiknak az a tudat, hogy az elhunyt nagy jellemű és hazaszeretőt most ismét dicőssítik az egész világon”. Steyn, Oranje szabad állam volt elnöke, személyesen helyezte koszorút a koporsóra.

Elhunytak még a közelebbi napokban: DARVAS JÁNOS, a szepesváraljai uralmas rendház tagja, 35 éves korában. — Ifj. MOKRY SÁMUEL, a szegedi állami fém- és faipari szakiskola igazgatója 38 éves korában Gyulán. — Dr. JÓZSA GRÓFNYÓ, tasnádi körorvos 40 éves korában, és Szilágy-Somlyón temették el. — Dr. VUCSETHS LILKE, újvidéki tekintélyes ügyvéd, ki a szerbek politikai életében is mint hazafias magyar barát és a „Branik” című lap alapítója kiváló szerepet vitt, 64 éves korában, Újvidéken. — ZICHERMANN HERMAN, lapkiadó, ki három évtizeden keresztül adta ki és egyidőben szerkesztette is a „Debrecezen-Nagy-Váradi Értesítőt”, mely hatvanhárom évfolyamot ért meg, 72 éves korában Debrecezen. — KÖLDER GUSZTÁV 48-as honvéd 78 éves korában Várgedén; Bem alatt harcolt, a szász városok elfoglalásában és a piski-híd ütköztetésénél vettrézt. — Szily sárkányi SÁRKÁNYI LÁZAR gyógyszerész, 65 éves korában Baján. — RÖSER MIHÁLY gazdálkodó, Rösér János tanítvány-tulajdonos öccse, 56 éves korában Gyertyánoson. — BÁRASZKY LÁJOS posta- és táviró-ismert, a fővárosi társaságokban „uri banda” néven ismert jó zenekar primása, Budapest. — SZALAY ISTVÁN kántor-tanító 64 éves korában Fertő-Szent-Miklóson. — Nagybossányi és kispónai BOSSÁNYI PÉTER 56 éves korában Bék közszégen. — JÜNKER GUSZTÁV ügyvéd, ügyéségi megbízott, az íz. községi kerület helyettes elnöke, 63-ik évében Csurgón. — GRUKOVICH MÁTYÁS 48-as honvédszázados, 1849-ben egy ideig a budai királyi palota főfelügyelője Szőlősy ezredessel, Petőfinek is személyes jó ismerőse, a kivel Debrecezen együtt lakott, később Pestváros szolgálatába lépett, majd adóvéghajtó lett, meghalt száz éves korában. Még 90 éves korában is végeztet hivatalt teendőit. — DRASKÓCZY IMRE, a díszgyári állami vas- és acélgépgyár szertárának főnök helyettese, 52 éves korában a gyár telepen. — MALCSNER NÁNDOR, a győri lapszerkesztő 62 éves korában Győrben.

Garamveszelei KÁZ JÓZSEFNE, szül. vecsei Oláh Anna, miniszteri tanácsos és a rutén hegyvidéki kirendeltség vezetőjének neje, 43 éves korában Budapest. — ÖZV. WALTER MIHÁLYNÉ, dr. Walter Gyula csztorgomi prelátus-kanonok, primási irodai igazgató édesanyja, 81-ik évében Esztergomban. — CSOKÁN LAJOSNÉ, szül. Tassy Gizella 20-ik évében, Kiskunfélegyházán s Kecskeméten a családi sírboltba temették.

Szerkesztői üzenetek.

Tátra-Széplak. A szép verset köszönettel vettük s legközelebb közöljük.

S. A. Téves az az állítás, hogy Kína területén volna a legnépesebb. Mert az óriási birodalomban egy négyzetmérföldön átlag 103 ember lakik, Belgiumban 220, Angliában 130, Németországban pedig 105 ember. Így tehát vannak Kínánál sűrűbb lakosságú államok is.

V. S. Japánban újabb idők óta meglehetősen számban vannak már keresztények s köztük több előkelő ember. Így pl. a parlamentnek az elnöke s tizenhárom

képviselő keresztény. A hadsereg tisztikarának három századka, valamint a legnagyobb két csatahajó parancsnoka szintén keresztény.

V. T. Az angol hadseregben a párbajozást már III. György uralkodása alatt tiltották. A tilalom ellen vétők rangjukat veszítik, azonkívül esküdszék elé kerülnek. Az orosz tiszt csak akkor vihath párbajt, ha ezt feljebbvaló megengedi. Egyébiránt az orosz seregben évtizedek óta alig néhány párbaj fordult elő. I. Miklós császár a párbajt halállal büntette. A legtöbb párbaj — még pedig többnyire halálos kimenettel — a német hadseregben fordult elő.

Kolozsvár, K. E. A kérdéses gyógymód, mint egy lapunk ez évi 29-ik számában található cikk is kifejti, ma még a kísérletezés stádiumában van.

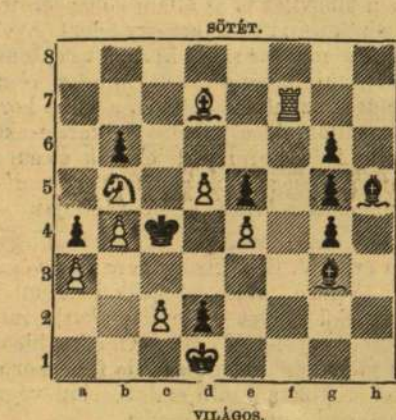
Felföldi kép. Sok szép vonás van benne, kár hogy az egész vers nem eléggé „készs”. El is van kissé nyújtva, fölösleges részletekkel s nem egy jó megfigyelése hatástalan marad a kifejezés pongyolósága miatt; a rimék is jobban kellene vigyázni. Érdemes volna gyökereken átdolgozni. A vershez mellékelt levelet érdeklődéssel olvastuk.

Erszike imádkozik. Az eredetét közölni fogjuk. A fordítás kissé terjedelmes, szívesebben látnánk valami rövidebbet.

Élünk, csak élünk Kikeletnek jöttén. Majd hogyha meghalok. Ósinos részlet akad majd mindegyikben, de sok bennük az elesélt banáltság is.

SAKKJÁTÉK.

2391. számú feladvány. Schrüfer Ferencz-től.

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

A 2376. számú feladvány megfejtése Gottschall H.-től.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. Vfl—c4 — Vb6—d6 (a) 1. Vc4—c7 — Ke5—f6 (b)
2. Vc4—c7 — t. sz. 2. Vc4—c7 — t. sz.
3. V v. H mat. 3. Vc7—g7 mat.

1. — Ke5—d6 (c) 1. — Vb6—f6;
2. Hd4—f5 + stb. 2. Hd4—f5 + stb.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomay J. — Németh Péter. — Bakony-Szentlászló: Szabó János. — Gurahoncon: Kintzig Róbert. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 29. számában megjelent képtalány megfejtése: Zivataroktól meglepett utasok menedéke a csárda.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Salvator Természetes vasmentes Lithion-forrás kitűnő hatású vese-, hólyag-, rheuma- és köszvénybántalmaknál, vese- és húgyúti betegségek, cukorbetegségek, a legrosszabb és emésztési szervek hurutainál. 10346 Budapest, főraktár Edecskúti L. urnál.

Burmester a világhíru hegedű-művész hűbirtok Reményi Mihály műhangszerkészítőnél, a m. kir. zene-akadémia szál- és hegedű- és zongoraszakosztályának vezetőjének és a legművészeiben készítenek jóvalás mellett. A hangfokozó gerenda feltalálójára, mely bármely hegedű vagy gordonkára alkalmazva annak sokkal erősebb, szebb és kellemesebb hangot ad. Budapest, VI. kerület, Király-utca 44/a. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 9981

PURGO.

Vadászathoz fürdőhelyen, 10348 Budapest, fővonalon, főerdész által vezetve, társak kerestettek. Tagsági-jegy évi 200 kor. Mindenről a fő-erdész gondoskodik. — Czim a kiadóhivatalban.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG 10406 Budapest, V., Ferencz József-tér 3 (Füredi-utca sarkán). Ajánlja: Margit befűtés üvegét, mely minden tekintetben felülmúlja a más szerkezeteket. Az üveg szép fehér legmentes zárra egyszerű, kezelése könnyű. Készül 1/2 lit. ürtartalommal 40 fill. 2 1/2 „ 50 „ Kristályüveg asztalkészletek nagy raktára

Borszéhi gyógy-Borviz

Ki súlyt helyez arra, hogy egészséges maradjon, az igyek borszéhi gyógy-Borvizet. Ez a víz nagy szénadtartalmánál fogva kedvezően befolyásolja az étvágyat és emésztést. Mint borviz, mint hűsítő és üdítő ital a legelső minden vizek között. 10494

Borszék gyógyfürdő

Ki súlyt helyez arra, hogy egészsége, ifjúi frissesége megmaradjon, visszatérjen, az jönjön Borszékre, az egészségesnek, az újjászületésnek forrásaihoz. Gyógyító tényezők Borszéken: Magas fekvés (900 méter magasban fekszik, fenyő és erdőben). Tiszta, portól mentes levegő. Szénasavban gazdag vasa ivó-források. Szénasavval telített hideg lófogófürdők. Kitűnő vasa lápfürdők. Melegített szénasavas kádifürdők. Hideg vízzel gyógyító intezet. Massage. Villamosítás. Tej- és savókúra. Terráinkúra. A fürdővendégek rendelkezésére áll körülbelül 100,000 hold vadássterület. Prospektusokkal, felvilágosításokkal kívánatra szívesen szolgál a fürdő-igazgatóság. Borszék (Cseikmege). A gyógy-Borviz megrendelhető: Borszék-fürdő gyógy- és ásványvizek vállalatánál. — Budapest, főraktár: Váci-körút 72. szám. 10494

Mindenütt, minden gyógyszertárban kapható.

A hársban és az uton nélkülözhetetlen szernek van elismervé

Thierry A. gyógyszerész balzsama.

Egyedüli valódi BALZSAM „Védangyal” gyógy-tárból THIERRY A. Pregrada-ban, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Thierry A. Centifolia-kenőcse

fájdalomcsillapító, pihentető, oldó, húzó, gyógyító sz. Legkisebb postai szállítás 3 tégely 3 K 60 fillér. Kicsinybeni eladásnál a raktárakban 1 K 20 fillér tégelyenként. Főraktár Budapest: Török J., dr. Eger L. I. gyógyszer-tára; Lugoson V. L. gyógyszer-tára; Kézdivásárhely. Közelben rendezések ezimendők: „Schutzengel Apotheke” des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az összes előzetes bekiel-dése esetén a szállítást egy nappal előbb történik, mint utánvéttel és az utánvéttel pótlási is meg-takarítható, így ajánlatosabb az összegzett előzetesen utalványozni és a megrendelést a szelvényen eszközölni és a pontos címet megadni.

Alapított 1885. A legjobb bel- és külföldi Alapított 1885 zongorák, pianinók és harmoniumok

Heckenast Gusztáv zongoratermében Budapest, IV., Gizella-tér 2 (Váci-utca sarkán). Ehrbar udvari zongoragyár Schiedmayer és Hal szutgarti udvari zongoragyár magyarországi egyedüli képviselője. Valódi amerikai harmoniumok. 10180

Nagy kölesdönző-intézet. Árjegyzék ingyen.

Kováts Béla Kocsigyártó Budapest, V., Lipót-körút 3. Ajánlja: újonnan be- rendezett modern hintó raktárát Alapított 1886. Képes árjegyzék bérmentve

Császárfürdő BUDAPESTEN téli és nyári gyógyhely.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölesön Részv.-társ.

Irodái: VI. ker., Andrássy-ut 5. (saját házában) 10243 Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetét-könyvekből és pénztári jegyek ellenében 4%-os kamatozással, valamint folyó-számlában (check-számlán). A 10%-os betétkamat-adót az intézet fizeti. Leg-számlától váltókat, előlegeket nyújt értékpapirokra. VÁLTÓ-ÜZLETE E megbízás: el teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltóüzletek keretében tartozó üzletforgással. Üzleti órák: délelőtt 1/2—1/2-ig, délután 1/2-ig. Hagyar ktr. osztályosorsjegyek főelárusító helye IV., Ferencz-ter 2. szám. Kézi zálogüzletei: IV., Károly-körút 18. IV., Ferencz-ter 2. és Irányi-u. sarkán, VII., Király-u. 57., VIII., József-körút 2., Üllői-út 6. sz.

Telefon 57—08. LOHR MÁRIA Telefon 57—08.

ezelőtt KRONFUSZ

csipke, vegyeszeti tisztító- és műfestő-intézete megnagyobbított

erőművi szőnyegporló és szőrméru megővő-intézet. — Megbízások átvételnek:

VIII., Baross-utca 85. sz., saját házában levő gyárban és a következő fióküzletekben IX., Calvin-tér 9. V., Harminezad-utca 3. VI., Teréz-körút 30. VI., Andrássy-út 16. VIII., József-körút 2. szám. 10347

KIRNER JÓZSEF es. és ktr. udv. puskműves, az olasz királyi ő felsegének udvari szállítója, BUDAPESTEN raktára: IV., Bécsi-utca 2., gyára Róza-utca 7. Dúsan ellátott raktár legújabb szerkezeti kettős vadász-fegyverekből, golyófegyverek, amerikai Winchester seretes ismétlő fegyverek, forgópisztolyok, szalonfegyverek és pisztolyok, töltények és vadász-szerekből, melyek jóságáért kezeskedik. (Alapított 1808. évben.)

Magyar fém- és 10509 Lámpaárú-gyár részvénytársaság Budapest—Kőbánya. Villamos- és légszuszosillárók, Petroleum-lámpák minden czélra. Fém- és díszműtárgyak. Valódi király-olaj (biztonsági petroleum). Raktárak Budapest: II., Fazekas-tér 3—4. sz. V., Gizella-tér 1. sz. VI., Teréz-körút és Király-utca sarkán, VIII., Üllői-út 2. a Calvin-tér sarkán, X., Jászberényi-ut.

SERRAVALLO

China-bora vassal. Erősítő szer gyengék, vörösgények és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, ideg-erősítő, vérjavító szer. 2000-nél több orvosi vélemény. Kitűnő íz. J. Serravallo — Trieste-Baroola. Kapható a gyógyszerárakban 1/2 literes üvegekben K 2.40 és 1 literes üvegekben K 4.40.

Az egész világból jövő 10497 hálaíratok és elismerőlevelek fényes bizonyítást tesznek arról, hogy a HAJÓS-féle aradi Ibolya-Crème szeplő, májfolt, bíbriós, bőrvörösség és mindenemű arczisztatlanság ellen feltűnő jó és utóhéttelen készítmény. A bőre rögtön felszívódik, hatása bámulatos. Nappal is használható! Egy tégely ára 1 korona.

Aradi Ibolya-crém-zappan 70 fillér. — Ibolya hűgypor fehér-, róza- és krém-számban egy doboz 1 korona 20 fillér. — Ibolya-tej (Eau de Violet de Hajós) egy üveg 1 korona. Bevásárlásnál csak HAJÓS-féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálónál: Gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratoriuma Arad. Andrássy-tér 22 a megyeházán szemben. Főraktárak Budapest: Török József Király-utca 12 és Andrássy-út 26. Nádorgyógytár Váci-körút 17. Neruda Nándor Kossuth Lajos-u. 7. és Zoltán Béla gyógyszerárakban Szabadság-tér.

Marienbadi RUDOLF-FORRÁS

Természetes Kőszvény-Gyógyvíz Változatlanul lant és a szállításhoz kiválóan alkalmas Kapható a Marienbadi Ásványvíz-üzletében és a legújabb gyógyszerárakban, drogárakban és ásványvíz-üzletekben. Broszúrákat és használati utasítást INGYEN küld a Marienbadi Ásványvíz-Szektől Iroda.

Javallatok: Kőszvény, mirigyek, húgyzsava diathesis, vese- és hólyagüdvékülti vesebetegségek és hólyagüdvékülti, különösen hatékony pedig mint diuretikum hat a vese belsejéig és gyengéd, a kik zere betegségekre örökös újjá vagy táplálkozás és életmódjuknál fogva hajlamosak bírnak.

Fényképészeti készülékek

és kellekek, KODAKOK eredeti gyári áron kaphatók CALDERONI és TARSA mű- és tanszerraktárban, Budapest, IV., Kishid-utca 8. Látszerraktár: IV., Váci-utca 1. 1904. évi fényképészeti árjegyzékünk most jelent meg és kívánatra ingyen megküldeték. 10453

Rozsnay Mátás chininezukorkája iztelen chininből.

Legjobb szer lár, váltólar, malária ellen, különösen gyermekeknek, a kik keseri chinit bevenni nem képesek. Lázt ellen! Nem keseri Többszörösen kiütötte, 1890-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók 8. évi kongresszusán 40 arany pályadíjjal jutalmazva.

Törvényesen Valódi, ha minden egyes piros csomagolópapíron Utasatokról óvakodjunk. Rozsnay Mátás névalírása olvasható.

Főraktár: Budapest TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, valamint minden gyógyszerárban. 10236

Továbbá a készítőnél: Rozsnay Mátás gyógyszerárban Arad, Szabadság-tér.

Schicht-szappan

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

+ Soványság +

Sok telt testidomok a D. Franz Steiner & Co. Berlin anjára. Aranyéremmel kitüntetve. Paris 1903. Hygiene-külld. és Hamburg 1901. 6-8. hét alatt már 30 fontnyi gyarapodást értek. Orvosi rend. szerint. Szigoros bevizsgálás. Nem szedhető. Zsírmosó-készítmény. Ára kartononként 2 kor. 50 fillér. Postautalvány vagy utánvétellel. Szállítja: 10128

TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszerész,
Budapest, 18. Király-u. 12.

Testesség, Kövertestűség.

Hogy nyúlunkká legyünk a nélkül, hogy az egészségünknek ártson, használjuk a **Pilules Apollo-t**, mely tengeri növények alapján van előállítva és parisi orvosok által jóváhagyva.

E könnyen betartható gyógyszerelés elhajtja a túlságos embonpoint csaltatlanul és biztosítja rövid idő alatt a kövertestűség gyógyulását mind a két nemnél.

Ez a títka minden elegáns hölgynek, ki nyúlunk és fiatalos alakját meg akarja őrizni. Egy üvege ára utasítással együtt K 6.45 bérmentve, utánvétellel K 6.75.

J. Ratié, Pharmacie, 5, Passage Verdeau, Paris (9°).

Raktár Berlinben: **B. Hadra, gyógyszerész, Spandauerstrasse 77.**

Ausztria-Magyarországban: **Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12.** 10467

Ha szép akar lenni.

Végh nével eliktott Angyal-cremet vegyen, mely egy tegy elfogyasztása után eltűntet szepit, mojjolt, pattanást, himlőhelyet, mitesert, orrvörösséget, koronaból holtjelmet kizárja a ráncokat, miként megakadályozza a vénulást. A kinek tiszta arca van és állandóan használja a **ANGYAL-CREMET**, az biztosítva van minden arczbetegségtől.

ANGYAL-CREMET,

az biztosítva van minden arczbetegségtől. Ez tegy 1 koronáért kapható az „Angyal“ gyógyszer-tárban Szolnok, Laktanya-körút.

Továbbá **Török József** gyógyszer-tárban, Budapest, Király-u. 12 és minden gyógyszertárban.

A Kalap-király

3, 4, 5 koronás különlegességekben elismert specialista.
Kossuth Lajos-utca végén, Eskü-út, Klotild-palota.

LUSER L.-féle turista tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer, tyuszkem, szemölcs és talp, valamint a sarok bőr-keményedései, továbbá mindennemű bőrelszarvosodás ellen. A hatás-ért jótállás vállaltatik.

SCHWENK L.
gyógyszerész
MEIDLING-BÉCS.

Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a melléltet védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell. — 1 doboz ára 1-20 kor. Vidékre 1-65 kor, előzetes beküldés mellett bérment.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

E termék csak egy nagydobozban kapható és pedig állandóan készletben tartjuk.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Magyarországi főraktár: 10329
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Carmen Sylva-

krém és szappan

Chapó Iván, Resicza, Fő-tér 37.

Készítménye felülmúlhatatlan szer

szeptó,

pörsenések,

pattanások,

10458

májfoltok, ráncos bőr, himlőhelyek, az orr és arcz vörössége ellen, az arczbort fiatalosan üdvére és káprázatosan fehérre teszi. Raktár van belőle minden gyógyszer-tárban, a hol pedig nem kapható, ott forduljanak közvetlenül a készítőhöz, ne fogadjanak el ünnat, hanem kérjék Chapó gyógyszerész Carmen Sylva krémjét és szappanját.

A női szépség

előlése, tökéletesítése és fenntartására legkínálóbb és legbiztosabb

MARGIT-CREME,

mely vegytiszta, sem higányt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arczkezelő pár nap alatt elavított szepit, májfoltot, pattanást, bőrképzést (Mitesert) és minden más bőrbaját. Kisméjű a ráncokat, redőket, himlőhelyeket és az arczot hófehérre, simává és időravarrá teszi. Ára nagy tegy 2 kor., kis tegy 1 kor.

Margit hűtőpor 1 kor. 20 fill., **Margit szappan** 10 fill., **Margit fopép** (Zan-pasta) 1 kor., **Margit arcvíz** 1 korona.

Hamistványok bíróság üldözötnék.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő.

Földes Kelemen gyógyszerész, Arad.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszert a

MELANOGENE

fekete és barna színben.

Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajszát pár percz alatt feketére vagy barnára lehet festeni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem p. sz. Ára 2 kor. 80 fillér. 10159

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerész, Király-u. 12 és Andrassy-út 29.** Kapható minden gyógyszer-tárban.

32. SZ. 1904. (51. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ

NAGY MIKLÓS.

FŐMUNKATÁRS

MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 7.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt

egész évre 24 korona

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG

egész évre 16 korona

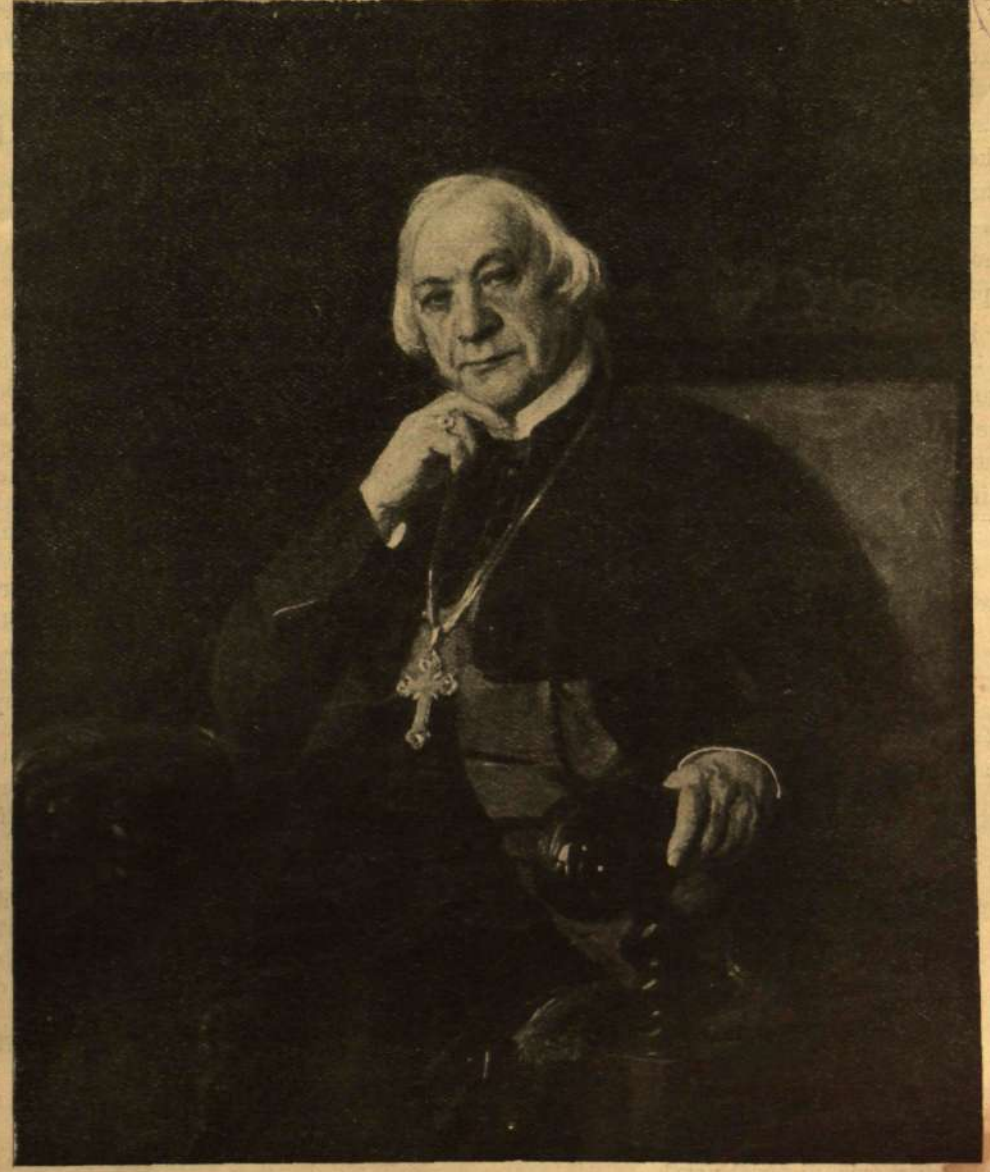
A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával)

BUBICS ZSIGMOND.

Az IDÉN VOLT századik évfordulója annak, hogy I. Ferenc király 1804 március 23-án kelt rendeletével a régi egri püspöki egyházmegyét három részre osztotta s így megalakította a kassai s a szatmári püspökségeket. A kassai egyházmegyére ez az évforduló annál nevezetesebb, mert időben csaknem összeesett jelenlegi püspökének, **Bubics Zsigmond**nak nyolczvanharmadik születése napjával s pappá szenteltetésének hatvanadik évfordulójával. A nagyérdemű püspök most üdülés céljából székhelyétől távol levén, gyémántmiséjét majd csak hazajövet, a jubiláló egyházmegye ünnepélyével egyszerre fogja megtartani, augusztus 15-én, Nagybölgasszony napján.

A magyar katolikus püspöki kar Nesztora, **Bubics Zsigmond**, midőn a maga s egyházmegyéje hármass ünnepé találkozik össze, nemcsak évekre hosszú, de munkában s eredményekben is gazdag életpályára tekinthet vissza. Hosszú élete során ép oly buzgó munkása volt egyháznak, mint a tudománynak, fenkölt jelleme, szelid lelkülete és széleskörű tudománya biztosítja számára kortársai tiszteletét.

Bubics Zsigmond 1821-ben született Ozorán, Tolnamegyében régi nemes családból. Atyja a herceg Esterházy-család uradalmi főtisztje volt s az ő életének nagy része is össze van fűződve a főri családdal. Miután ugyanis theologiai tanulmányait a győri szemináriumban, a bécsi Pázmáneumban s az Augustineumban elvégezte s a hittudományi szigorlatokat letette, 1848-ban herceg Esterházy Pál, az első magyar felelős kormányban a király személye körüli miniszter, meghívta szintén Pál nevű fia nevelőjéül. Kismartonba költözött s ő nevelte a herceg két kisebbik fiát, Alajost és Miklóst is. A hercegi család bizalmát teljes mértékben megnyerte, a miről tanuskodik az idősebbik Pál hercegnek fiához 1850-ben írt egy levele, melyben ezt a tanácsot adja ki: „mindenekben pedig nagy érdemű nevelőd példáját kövesd, ő fogja neked a leghelyesebb életutat kijelölni.” A hercegi család környezetében alkalmat nyílt Bubicsnak ama kor számos nevezetes emberével érintkezésbe jutni s ismereteit Német-, Francia- s Olaszországban tett nagyobb utazásokkal öregíteni. Különösen művészi érzéke fejlődött ki e kedvező környezetben; maga is igen csinosan festett, kivált virágképeket s mint műértő izlésének finomságával, alapos tájékozottságával tünik ki.

BUBICS ZSIGMOND.

László Fülöp festménye.

SCHÖNWARD IMRE arany- és ezüstékszer-gyáros és órásmester, Pécs 122.

Amerikai talisman gyűrű cypso-rakóval, gyönyörű kiállításban, 14 karátos aranyból 9 korona.

Nagyon divatos alaku; valódi 14 karátos aranygyűrű, 2 nemes opállal ékítve 16 korona.

Igen érdekes és nemes ízlésű, valódi türkissal 14 kar. nehéz aranyból 28 korona.

Legújabb francia kivitelű női gyűrű, rubin, smaragd és gyémánttal dusan kirakva 135 K.

Gazdagon kirakott brillians gyűrű, a középben smaragd v. rubin 300 korona.

Valódi 14 karátos arany jegy-gyűrű domboru kivitelben, szabadkézi munka, 8 koronától 30 koronáig. Vésés ingyen eszközöltetik.

Üdöske gyűrű, nagyon kedves alaku, valódi türkiz vagy opállal díszítve, tönör, finom arany